

**VERKORTE EDUCATIEVE BACHELOR IN HET
SECUNDAIR ONDERWIJS**

Alors on parle

Het evalueren van spreekvaardigheid om
te komen tot maximale leerwinst.

Voorwoord

Voor de creatie van dit actie-onderzoek ben ik in de eerste plaats dankbaar dat ik in september 2022 het vertrouwen kreeg van Anniek Beerden, pedagogisch directeur van het Virga Jesse College te Hasselt, om te starten als leerkracht Frans met nul ervaring maar 200% enthousiasme.

Daarnaast ben ik ook enorm dankbaar voor het team van leerkrachten en mentoren die mij vanaf dag 1 wegwijs hebben gemaakt binnen het VJC maar mij ook hebben getoond wat het beroep van leerkracht echt inhoudt in de praktijk.

Naast de praktijkervaring had ik gelukkig ook al wat theoretische kennis op zak dankzij de lectoren van PXL Education die toekomstige leerkrachten klaarstomen voor het werkveld. Een omgeving die het tevens mogelijk maakte om met medestudenten te praten en ervaringen uit te wisselen. Gedurende de opleiding vergaarde ik niet enkele theoretische inzichten maar liet men mij continu reflecteren over mijn rol als leerkracht, als opvoedkundige, als vakexpert, als vertrouwenspersoon, als coach, als communicatiemanager, als partner van ouders en begeleiders, als lid van het schoolteam, de scholengemeenschap en het Vlaamse onderwijsveld. Want een ambt uitoefenen brengt ook een maatschappelijke verantwoordelijkheid met zich mee.

Speciale dank tot slot aan mijn partner Werner en mijn twee kinderen Cas en Romy. Zonder de steun en de warmte van mijn thuisfront had ik dit niet kunnen realiseren.

Inhoudsopgave

Voorwoord.....	2
Inhoudsopgave.....	3
Inleiding.....	5
1 Praktijkprobleem	6
2 Onderzoeksvraag.....	7
3 Methode.....	8
3.1 Aanpak.....	8
3.2 Onderzoeksmethode.....	9
3.3 Deelnemers.....	10
3.4 Planning	10
4 Theoretisch kader	11
4.1 Wat zijn de doelstellingen voor spreekvaardigheid?	11
4.1.1 De herwerkte nieuwe eindtermen.....	11
4.1.2 De leerplannen van KOV.....	14
4.1.3 Wat hebben leerlingen nodig om spreekvaardig te zijn?.....	15
4.1.4 Hoe vaak moeten we oefenen op spreekvaardigheid in de klassituatie?	17
4.2 Wat is een goede evaluatie?	18
4.2.1 De verwachtingen vanuit het ROK.....	19
4.2.2 De verschillende kwaliteitscriteria.....	21
4.2.3 Het communicatiemodel als basis voor evaluatie	22
4.3 Wat betekent leerwinst en hoe brengen we dit in kaart?.....	23
5 Ontwerp	25
5.1 Trimester 1: smileys als evaluatiegraad.....	25
5.1.1 Spreekopdracht 1: voyage en France.....	25
5.1.2 Spreekopdracht 2: la fête	28
5.1.3 Samenvatting voor trimester 1, evaluatie op basis van een rubric	30
5.2 Trimester 2: de introductie van het Evaluleerrooster	32
5.2.1 Spreekopdracht 3: les Niouzz (structurerend).....	32
5.2.2 Spreekopdracht 4: la personne disparue (beschrijvend).....	37
5.3 Trimester 3: eigen ontwerp van een spreekopdracht.....	42

5.3.1	Spreekopdracht 5: présenter une idée écologique (opiniërend).....	42
6	Conclusie en reflectie	48
6.1	Next steps	48
6.2	Hoe waren de ervaringen van andere leerkrachten Frans?	52
6.3	Hoe ervaren de leerlingen zelf de nieuwe evaluatiemethodiek?	53
6.3.1	Welke spreekopdracht vonden mijn leerlingen het leukst?	53
6.3.2	Hoe staan de leerlingen tegenover het Evaluleerrooster?	54
6.3.3	Wat vinden de leerlingen over de ontvangen feedback?	56
6.4	Conclusie	57
6.5	Reflectie	59
	Literatuurlijst.....	60
	Bijlagen	61

Inleiding

'Alors on parle' is een knipoog naar het lied 'Alors on danse' van Stromae. Een kunstenaar met de Franse taal. Ook wel de nieuwe Jacques Brel genoemd. Dichterlijke teksten boordevol emotie ondersteund door vrolijke beats. Hierdoor werd hij een rolmodel voor jongeren van vandaag. En wat mooiers dan een taal te ontdekken via muziek.

'Alors on parle' verwijst naar spreekvaardigheid in het Frans. Het hoofddoel van dit actie-onderzoek is om te achterhalen hoe we spreekvaardigheid in een vreemde taal het best organiseren. Spreken is een kunst. Maar een vreemde taal leren spreken is een nog grotere kunst. Maar zoals steeds: oefening baart kunst. Welke opdrachten bieden we als leerkracht het beste aan? Hoe organiseren we dit? Wat doet leerlingen groeien en wat motiveert hen om te groeien? Allemaal vragen waarop dit actie-onderzoek een antwoord tracht te formuleren.

'Alors on parle' onderzoekt hoe mondig onze mondige 16-jarigen zijn in een taal waarin ze al 5 jaar kennis en ervaring hebben opgedaan. Een leeftijd waarop 2^e-graads studenten van een beginnersniveau Frans evolueren naar een basisniveau Frans met een arsenaal van woorden, uitdrukkingen en constructies. Naarmate dit arsenaal uitbreidt beschikken leerlingen over alsmaar meer kenniselementen om hun spreken te organiseren en vorm te geven. Maar wanneer is een spreekopdracht geslaagd? Hoe kunnen we hier zo objectief mogelijk over oordelen? Met welke elementen houden we rekening als leerkracht? En hoe zetten we dit uiteindelijk om in feedback naar de leerlingen?

'Alors on parle' neemt je mee op reis doorheen mijn eerste jaar als leerkracht en de ervaringen die ik opdeed samen met mijn leerlingen van het vierde jaar in het secundair onderwijs. Als beginpunt schets ik voor jullie hoe dit actie-onderzoek is opgestart. Ik vertel over de achterliggende drijfveren om een onderzoek te starten omtrent spreekvaardigheid. Daarna benader ik het thema vanuit de literatuur en de theorie. Over onderwijs wordt veel geschreven en gesproken, dus ook over spreekvaardigheid bestaan er wetenschappelijke studies en didactische richtlijnen. Vervolgens geef ik een gedetailleerde beschrijving van de verschillende spreekopdrachten die ik zelf organiseerde en evalueerde. Ik ondervroeg leerlingen en leerkrachten over hun bevindingen en verwerkte de resultaten in dit onderzoek. Tot slot, formuleer ik een plan van aanpak voor de toekomst om te delen met het werkveld.

1 Praktijkprobleem

Als ik terugblik op mijn eigen schooljaren en dan specifiek aan de taallessen dan denk ik spontaan aan de jaarlijkse spreekbeurt of het finale mondelinge examen. Het stressmoment bij uitstek waarop je voor de leerkracht, of zelfs voor de hele klas, je mondelinge taalvaardigheid kon demonstreren. Vandaag 24 jaar later en na een carrièreswitch vanuit de automobielsector naar het onderwijs, ben ik blij dat onze leerlingen van kinds af aan al een stuk mondiger zijn en selfiesticks, videobewerkingssoftware en audiovisuele technologie helemaal ingeburgerd zijn.

Nieuwe media en de toegenomen digitalisatie zijn een massieve bron van informatie en bieden alsmear meer toepassingsmogelijkheden als didactisch materiaal. Bovendien kunnen ze ons leven vergemakkelijken om taalvaardigheid in verschillende werkvormen toe te passen. Een leerling die een video indient op smartschool als spreekopdracht voor een taalvak en hierop online feedback geven is vandaag perfect realiseerbaar. Voor leerlingen is dit vaak ontzettend leuk om hun creativiteit te stimuleren en de stressfactor van het spreken te verlagen. Je herstart immers zo vaak je wil en je kiest de beste versie als finaal resultaat. Maar vergeet hierbij dan zeker niet het aantal uren verbeterijd voor de leerkracht buiten de lestijd en de occasionele technische problemen. Ten tweede is het niet evident om te achterhalen of de tekst eerder spontaan gebracht is dan wel haast volledig afgelezen is. Want ook op dit vlak kunnen leerlingen creatief uit de hoek komen. En ten derde, zeker niet onbelangrijk, krijgen we in het echte leven ook oneindig veel kansen om onze communicatie te doen slagen? Dus met andere woorden, is zo'n opdracht nog wel representatief voor de werkelijkheid?

Alle leerlingen kansen geven om spreekvaardigheid te oefenen in de klas blijft een belangrijke taalkaak. Ik merkte al snel dat dit als taalleerkracht een hele uitdaging is. Want hoe pak je dit praktisch aan in de klas? Hoe kan je leerlingen optimale groeikansen aanbieden? En hoe kan je de spreekvaardigheid van leerlingen het best evalueren? Via dit onderzoek wens ik meer inzichten te verkrijgen in het efficiënt organiseren en evalueren van spreekopdrachten om te komen tot maximale leerwinst bij leerlingen. Want een taal leren spreken is toch uiteindelijk het hoogste doel van een taal.

Tijdens mijn onderzoek zal ik inzoomen op verschillende spreekopdrachten voor het vak Frans aangereikt aan mijn vierdejaarsstudenten van de doorstroomfinaliteit in de richtingen Natuurwetenschappen, Economische Wetenschappen en Humane Wetenschappen in de tweede graad van het Virga Jesse College te Hasselt. Deze leerlingen zijn de eerste lichting van studenten die gestart zijn vanaf hun eerste jaar secundair onderwijs met de vernieuwde eindtermen. Mede dankzij de vernieuwde eindtermen is er binnen de component Moderne Vreemde Talen een verschuiving van kennis naar vaardigheden om leerlingen meer taalvaardig te maken en de beste ontwikkelingskansen te geven.

Voor het ontwerpen van spreekopdrachten vertrekken we uiteraard vanuit de eindtermen voor de component Moderne Vreemde Talen en vanuit de leerplannen. Het proactief aligneren met het gewenste eindresultaat ervaarde ik zelf als één van de grootste uitdagingen. Wat willen we dat de leerlingen kunnen en hoe beoordelen we dit?

Zelf vind ik spreekvaardigheid de moeilijkste vaardigheid om te beoordelen binnen mijn vakgebied aangezien spreekvaardigheid heel wat facetten omhelst. Zo denken we in de eerste plaats aan algemene communicatieve vaardigheden als spreektempo, articulatie, stemgeluid en ondersteunende non-verbale communicatie. In de tweede plaats denken we hierbij ook aan het inzetten van talige kenniselementen: woordenschat en grammatica. Tot slot moet de

spreekopdracht ook leiden tot het bereiken van een spreekdoel door het inzetten van het juiste gespreksstof en door de inhoud als een coherent geheel te presenteren. Anders dan bij andere taalvaardigheden, zal éénzelfde tekst tijdens een spreekopdracht door iedere leerling op een totaal andere manier gebracht worden. Met andere woorden, elke leerling is uniek en ook in het spreken.

Ik experimenteerde met verschillende evaluatiemethodieken doorheen het schooljaar. Tijdens de periode vóór kerst van het schooljaar 2022-2023, maakte ik gebruik van een vooropgestelde rubric voor het evalueren van spreekopdrachten. Vanaf januari schakelde ik, samen met enkele collega's over naar een nieuwe evaluatiemethodiek, het Evaluleerrooster, om beter te aligneren met de nieuwe eindtermen voor Moderne Vreemde Talen.

Gelukkig kon ik binnen mijn school terecht bij een team van vakcollega's met heel wat ervaring. Aangezien we dit schooljaar gestart zijn met een nieuw handboek in lijn met de nieuwe eindtermen voor de tweede graad, is het voor ons als taalleerkrachten allemaal een zoekproces. Tevens vormt het de ideale gelegenheid om na te denken over gepaste taaltaken voor het ontwikkelen van taalvaardige competenties bij onze leerlingen. Het is mijn intentie om uiteindelijk via dit onderzoek te kijken naar het verhogen van leerwinst bij onze leerlingen door het gebruik van een nieuwe evaluatiemethodiek. Evalueren gaat immers verder dan enkel beoordelen aan de hand van een cijfer of een kleur. Een cijfer is een gegeven, belangrijker is dat de leerling verder aan de slag kan gaan met feedback. Een leerling die inzage krijgt in zijn of haar eigen kunnen en die zich hierin kan vinden, zo'n leerling kan concreet aan de slag gaan met feedback. Zo'n leerling is gemotiveerd om te groeien en te blijven groeien. Dat is uiteindelijk wat we als leerkracht willen bereiken.

2 Onderzoeksvraag

Het vertrekpunt van dit onderzoek is volgende onderzoeksvraag:

Kunnen Evaluleerroosters de leerwinst verhogen bij leerlingen van de tweede graad doorstroomfinaliteit bij spreekopdrachten voor het vak Frans?

Deze onderzoeksvraag omvat tevens een aantal onderliggende deelvragen:

- 1) Wat zijn de doelstellingen voor mondelinge taalvaardigheid Frans in de tweede graad?
- 2) Wat is een goede evaluatie?
- 3) Wat betekent leerwinst en hoe kunnen we dit in kaart brengen?
- 4) Hoe ervaren leerlingen de nieuwe evaluatiemethodiek?
- 5) Hoe ervaren leerkrachten de nieuwe evaluatiemethodiek?
- 6) Welke verbeterpunten inzake evaluatie van spreekvaardigheid kunnen we meenemen naar de toekomst?

3 Methode

3.1 Aanpak

Tijdens een nascholing georganiseerd door de koepel KOV op 10 november 2022 maakte ik samen met mijn vakcollega's Frans in de tweede graad kennis met de visie van het pedagogisch team van KOV regio Antwerpen. Het was meteen mijn eerste introductie in een aantal vernieuwde evaluatiemethodieken in lijn met het communicatiemodel voor Moderne Vreemde Talen conform de nieuwe eindtermen. Binnen onze vakwerkgroep besloten we na afloop om concreet aan de slag te gaan met de nieuwe evaluatiemethodieken vanaf januari.

Binnen onze school is het schooljaar opgedeeld in drie trimesters die telkens worden afgerond met een rapport. Het gaat om de periode september tot december, de periode januari tot maart en de periode april tot juni. Op het einde van ieder trimester volgt er voor onze vierdejaars telkens een schriftelijke eindproef. In het derde trimester vindt er naast de schriftelijke ook een mondelinge eindproef plaats. De spreekopdrachten die tijdens het onderzoek besproken worden zijn verspreid over de drie trimesters. Aan het einde van ieder trimester vindt er binnen onze school een klassenraad plaats met aanwezigheid van het team van leerkrachten. Voor de taalvakken worden alle resultaten, zowel van het dagelijks werk als van de eindproeven, cumulatief opgeteld.

Dit actie-onderzoek start vanuit de integratie van een nieuwe evaluatiemethodiek voor spreekvaardigheid Frans bij leerlingen van het vierde jaar doorstroomfinaliteit vanaf het tweede trimester. De leerlingen zullen verschillende spreektaken uitvoeren waarvan de resultaten samengebracht worden ter analyse. Mijn ervaringen, samen met die van mijn vakcollega's, zullen op regelmatige basis besproken, geëvalueerd en bijgestuurd worden.

Voor het in kaart brengen van leerwinst zullen er minstens 3 spreekopdrachten op basis van de nieuwe evaluatiemethodiek plaatsvinden verspreid over de periode februari tot mei 2023. Ik organiseer een bevraging bij de leerlingen bij opstart van de nieuwe evaluatiemethodiek en aan het einde van het onderzoek. Daarnaast zullen ook de ervaringen van mede-collega's Frans bevraagd worden via een enquête.

Tijdens het onderzoek moeten we ook rekening houden dat leerwinst bereiken een proces is dat natuurlijk niet alleen afhangt van cijfers of feedback maar ook gekoppeld is aan andere elementen zoals een motiverende instructie, een veilige communicatie-omgeving en duidelijkheid over het verloop van de spreekopdracht. Ook met deze aspecten zullen we rekening houden tijdens het verdere verloop van het onderzoek.

Tot slot kadert dit onderzoek tevens binnen het kwaliteitsonderzoek en het kwaliteitsbeleid van de school zelf. Dit actie-onderzoek is immers een vorm van verdere kwaliteitsontwikkeling van het onderwijs ingericht in het VJC Hasselt.

3.2 Onderzoeksmethode

Het vertrekpunt voor dit actie-onderzoek is uiteraard mijn eigen praktijkervaring opgedaan tijdens het eerste trimester van dit schooljaar. Ik maakte kennis met de school, de leerlingen en de vakgroep. Ik werd geïntroduceerd in de huidige werking binnen de vakgroep Frans voor het opstellen van taaltaken en het trainen van communicatieve vaardigheden bij onze leerlingen.

De eindtermen en leerplandoelstellingen voor onze leerlingen in de domeinoverschrijdende doorstroomfinaliteit zijn identiek dus kiezen we binnen onze vakgroep voor een gezamenlijke spreektaak die voor al onze leerlingen gelijkaardig is. Ik kies bewust voor 'gelijkaardig' en niet voor 'identiek' aangezien elke leerkracht in functie van de klasgroepen de vrijheid heeft om andere accenten te leggen. Op vlak van evaluatie van spreekvaardigheid werd er binnen de vakwerkgroep, na het volgen van de nascholing, een voorkeur voor het Evaluleerrooster uitgesproken. Het Evaluleerrooster dat aangereikt werd door het KOV dient dus als basistool voor mijn actie-onderzoek en voor alle spreekopdrachten georganiseerd vanaf het tweede trimester.

Het Evaluleerrooster vertrekt steeds vanuit 3 basisvragen voor evaluatie:

- A. Beantwoordt de tekst aan het communicatiemodel?
- B. Leidt de inhoud tot het bereiken van het spreekdoel?
- C. Wordt de opdracht zelfstandig uitgevoerd?

De twee spreekopdrachten georganiseerd tijdens trimester 2 werden tijdens een vakgroepsvergadering uitgewerkt en vastgelegd. De derde en laatste spreekopdracht maakte ik zelfstandig op en organiseerde ik tijdens het derde trimester. Op het moment van publicatie van dit actie-onderzoek vond de afsluitende mondelinge eindproef van juni nog niet plaats.

Hieronder een overzicht van de verschillende spreekopdrachten:

Spreekopdracht 1 = navertellen van een nieuwsuitzending aan een vriend(in)

Spreekopdracht 2 = beschrijven van 2 dieven aan een politieagent

Spreekopdracht 3 = een ecologisch idee presenteren aan de klas

Door herhaalde spreekvaardigheidsoopdrachten doorheen het tweede en derde trimester aan de hand van éénzelfde evaluatiemethode, het Evaluleerrooster, is het de bedoeling de leerwinst van de leerlingen te kunnen meten.

Daarnaast verzamel ik feedback van de leerlingen op 2 vooropgestelde momenten. Dit is bij introductie van de nieuwe evaluatiemethode en na afloop van de 3e spreekopdracht. De bevragingen zullen plaatsvinden via Google Forms op anonieme basis.

Ook de leerkrachten van de vakgroep Frans in de tweede graad ontvangen een anonieme vragenlijst via Google Forms om meer inzichten te vergaren.

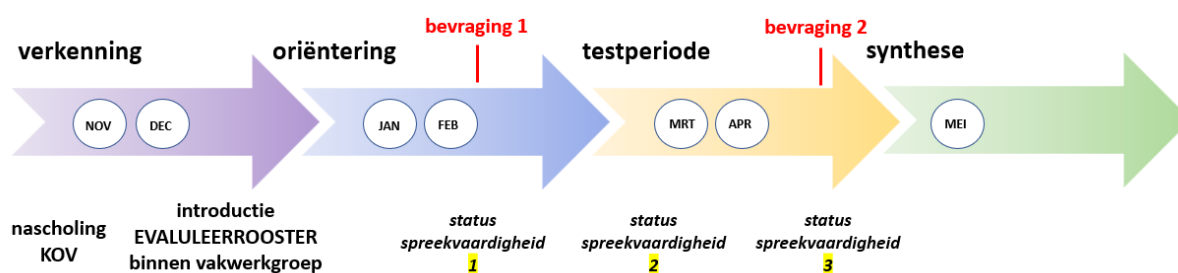
3.3 Deelnemers

Het testpubliek voor dit onderzoek zijn de leerlingen van het vierde jaar in de doorstroomfinaliteit van het Virga Jesse College te Hasselt tijdens het schooljaar 2022-2023. Ik ben binnen de school aangesteld voor een opdracht van eind september tot eind juni, meteen mijn allereerste ervaring voor de klas als leerkracht. Ik ben leerkracht Frans van 3 klassen in de Natuurwetenschappen, Economische Wetenschappen en de Humane Wetenschappen in het vierde jaar. Het betreft 67 leerlingen in totaal. Alle 67 leerlingen zullen minstens 3 spreekopdrachten uitvoeren op basis van het nieuwe Evaluleerrooster.

Daarnaast betrek ik ook de vakgroepcollega's Frans van het vierde jaar van het Virga Jesse College. We vormen een team van 5 collega's met ongeveer 1 overlegmoment per maand. Naast het kwaliteitsbeleid bespreken we ook de lesinhouden, de jaarplanning, de status per klasgroep of -richting, en vakgebonden activiteiten.

Als begeleiders reken ik ook het pedagogisch team van KOV, met name Mariella Peeters en Christel Verheyen. Zij lieten ons als vakwerkgroep van onze school in eerste instantie kennismaken met de nieuwe evaluatiemethodieken.¹ Beide begeleiders maken deel uit van de Dienst Curriculum en Vorming van KOV en zorgen voor begeleiding in onderwijsmethodiek aan scholen die deel uitmaken van de koepel. Het pedagogisch team creëerde het Evaluleerrooster en zij zijn ook het aanspreekpunt bij vragen over het doel en het gebruik van het Evaluleerrooster.

3.4 Planning

Tijdens een verkennende periode die samenloopt met mijn opstart binnen een nieuwe school alsook binnen het onderwijs, maakte ik als LIO-leerkracht kennis met de werking van de vakwerkgroep en de visie op kwaliteitsbeleid. Aangezien er in het vierde jaar dit schooljaar gestart wordt met een nieuw handboek in lijn met de nieuwe eindtermen werd er vanuit de vakwerkgroep beslist om een nascholing te volgen specifiek gericht op evaluatie. Een eerste inspiratiesessie vond plaats op 10 november 2022.

In aanloop naar het schriftelijke examen van Kerst testten we als vakwerkgroep voor de eerste keer het Evaluleerrooster uit, toegepast op een schrijfopdracht. De eerste bevindingen waren positief, we ervoeren de evaluatie als duidelijk, transparant en efficiënt. Vanuit deze optiek werd er beslist om de nieuwe methodiek uit te breiden naar andere vaardigheidsoopdrachten.

¹ <https://pro.katholiekonderwijs.vlaanderen/dienst-curriculum-en-voorming/team-secundair-onderwijs>

Aangezien ik in spreekvaardigheid zelf vanuit mijn eigen ervaring didactisch gezien de grootste uitdaging zie, oriënteerde ik me verder op mondelinge spreekvaardigheid voor dit onderzoek. Ik voorzie minstens drie spreekvaardigheidstoetsen in de maanden februari, maart en mei voor mijn leerlingen van het vierde jaar. Aangezien mijn testpubliek bestaat uit 67 leerlingen en er 3 evaluatiemomenten voorzien zijn, komen we in totaal aan 201 potentiële evaluaties.

Naast de evaluaties uitgevoerd bij de leerlingen zal ik ook een theoretisch kader aanreiken. Voor dit onderdeel zal ik allereerst een blik werpen op de ontwikkelingsdoelstellingen bij onze leerlingen voor spreekvaardigheid vanuit de eindtermen en de leerplannen. Ik onderzoek ook het thema van evaluatie en waaraan deze moet beantwoorden volgens het ROK of Referentiekader voor Onderwijskwaliteit. Tot slot zal ik het begrip leerwinst verhelderen in het kader van dit onderzoek.

De effectieve testperiode wordt aangevat met een bevraging bij de leerlingen. Na afloop van de testperiode volgt tevens een nieuwe bevraging om de bevindingen en ervaringen zowel bij de leerlingen als bij de leerkrachten te checken.

Nadien volgt een verwerking van de resultaten alsook een analyse van de leerwinst. De leerwinst kan zich negatief, stabiel of positief vertalen vanuit de resultaten. Vervolgens is het de bedoeling om een adviserend verslag op te maken voor de toekomstige werking binnen de school.

4 Theoretisch kader

4.1 Wat zijn de doelstellingen voor spreekvaardigheid?

4.1.1 De herwerkte nieuwe eindtermen

Voor mijn vierdejaarsstudenten zijn er zoals eerder vermeld in het huidige schooljaar 2022-2023 nieuwe eindtermen voor de tweede graad van toepassing. Via onderwijsdoelen.be², een website van de Vlaamse Overheid, kan je deze makkelijk raadplegen. We bevinden ons momenteel in een ietwat vervelend stadium aangezien het Grondwettelijk Hof de huidige eindtermen voor de tweede en derde graad in juni 2022 vernietigd heeft. Er is ondertussen wel al een herwerking gebeurd. De hernieuwde eindtermen dienen op dit moment nog voorgelegd te worden aan het Vlaams Parlement ter goedkeuring. Ze zijn wel reeds raadpleegbaar via dezelfde website van de Vlaamse Overheid.

Voor het selecteren van de eindtermen voor spreekvaardigheid, baseerde ik me op sleutelcompetentie nummer 3: competenties in andere talen. In onderstaand overzicht kan je een vergelijking terugvinden tussen de hernieuwde eindtermen (kolommen 2 en 3) en de huidige eindtermen (kolommen 4 en 5). Het betreft een selectie van 5 eindtermen die specifiek van toepassing zijn op spreekvaardigheid en dus interessant zijn voor dit onderzoek.

² https://onderwijsdoelen.be/modernisatie?onderwijsstructuur=SO_2DE_GRAAD

Legende:

vergelijkbare elementen

doelgerichtheid

nieuwe elementen

	ET (hernieuwd)		ET (huidig)	
1	3.3	De leerlingen spreken en schrijven doelgericht.	3.7	De leerlingen produceren schriftelijke en mondelinge teksten in functie van doelgerichte communicatie.
2	3.4	De leerlingen nemen doelgericht deel aan mondelinge en schriftelijke interactie.	3.8	De leerlingen nemen deel aan schriftelijke en mondelinge interactie in functie van doelgerichte communicatie.
3	3.5	De leerlingen zetten doelgericht strategieën in ter ondersteuning van informatieverwerking en communicatieve handelingen.	3.10	De leerlingen gebruiken kenmerken, mogelijkheden en principes van vreemde talen als communicatiemiddelen in functie van doelgerichte communicatie.
4	3.6	De leerlingen zetten nieuwe eerder verworven woordenschat in ter ondersteuning van hun communicatieve handelingen.	/	/
5	3.7	De leerlingen passen inzicht in het taalsysteem toe ter ondersteuning van hun communicatieve handelingen.	3.9	De leerlingen gebruiken het inzicht in de belangrijkste regels en kenmerken van vreemde talen als taalsystemen ter ondersteuning van doelgerichte communicatie.

1. Deze eindterm gaat over het doelgericht spreken en is vergelijkbaar met de huidige eindterm 3.7.

Wat opvalt in de hernieuwde versie is dat het aantal elementen minder uitgebreid staat beschreven. Dit is bijvoorbeeld het geval voor het gebruik van signaalwoorden en de verschillende tekstsoorten. In de huidige eindtermen worden de tekstsoorten nog gespecificeerd als informatief, opiniërend, prescriptief, persuasief, apart of gecombineerd. Dit is tevens het geval voor de signaalwoorden zoals beschrijvend, chronologisch, middel-doelverband, oorzakelijk, redengevend, gevolgaanduidend, tegenstellend, toegevend, voordelen-nadelenverband, voorwaardelijk, opsommend, vergelijkend, toelichtend, samenvattend, concluderend.

2. Deze eindterm gaat over het doelgericht deelnemen aan mondelinge interactie en is opnieuw vergelijkbaar met de huidige eindterm 3.8.

Het valt opnieuw op dat de hernieuwde versie minder gedetailleerd beschreven is dan de huidige versie. Dit is hier specifiek het geval voor de taalhandelingen: aanspreken, begroeten, afscheid nemen, voorstellen, bedanken, uitnodigen, zich verontschuldigen, reageren op verontschuldigen, waardering uiten, belangstelling tonen, informeren naar iemands gezondheid, gastvrijheid aanbieden.

3. In deze eindterm verwachten we van onze leerlingen dat ze doelgericht strategieën kunnen inzetten ter ondersteuning van informatieverwerking en communicatieve handelingen.

De huidige eindterm 3.10 komt het dichtst in de buurt van deze nieuwe eindterm. Er wordt in de nieuwe versie gesproken over het doelgericht inzetten van strategieën terwijl we vandaag nog spreken over het gebruiken van kenmerken, mogelijkheden en principes. Inhoudelijk komen ze wel grotendeels overeen. Het gaat hierbij over voorkennis activeren, rekening houden met de ontvanger zoals door het gepast inzetten van lichaamstaal, ondersteunende middelen gebruiken, inspelen op wat de ander zegt, enz. We onthouden dus dat het woord **strategieën** voortaan als meer algemene noemer wordt ingezet voor het inzetten van talige principes, systemen, gebruiken, enz. Daarnaast zien we ook voor het eerst de term **communicatieve handelingen** verschijnen. Dit lijkt voort te gaan op het principe van doelgerichte communicatie, met een communicatie wil je iets bereiken, iets teweeg brengen. Dat 'iets' leidt ook vaak tot een handeling zoals het reserveren van een hotel, het bestellen van een drankje, het organiseren van een feest, enz.

4. Dit is een nieuwe eindterm die verder gaat op de communicatieve handelingen en tot doel heeft dat leerlingen nieuw- en eerder verworven woordenschat gaan inzetten ter ondersteuning van hun communicatieve handelingen.

Dit duidt aan dat de kenniscomponent '**woordenschat**' opnieuw als aparte component wordt opgenomen in de hernieuwde eindtermen. Op dit moment is de nieuwe eindterm 3.6 nog niet in detail uitgeschreven dus kunnen we hier niet dieper op ingaan.

5. In deze eindterm gaat het over het toepassen van inzichten in het taalsysteem en deze eindterm is vergelijkbaar met de huidige eindterm 3.9

In de hernieuwde versie komen opnieuw de communicatieve handelingen aan bod. Wat opvalt is dat de ophijsting van kenniselementen enorm gereduceerd werd in de herwerkte versie. De verschillende types van voornaamwoorden worden herleid van 7 naar 3. De uitgebreide lijst van werkwoordtijden worden gereduceerd van 15 naar 2 tijden. Enkel le futur simple en le conditionnel présent staan specifiek vermeld. Daarnaast is het typerend gebruik van wijzen en het gebruik van voorwaardelijke zinnen weggevallen.

Wanneer ik beide versies vergelijk is het geruststellend om te zien dat de fundamentele basis gelijklopend is. Met name het blijft belangrijk dat communicatie **doelgericht** is. De idee blijft dus overeind dat het Frans als communicatiemiddel moet dienen in realistische situaties met een concreet doel voor ogen. Dus ook in spreekopdrachten dienen we een realistische context te creëren waarbij de spreekvaardigheid tot een concreet communicatiedoel moet leiden bij de ontvanger van onze boodschap. Door het benadrukken van **communicatieve handelingen** in de hernieuwde versie gaan we verder op dit elan. Ook valt op dat woordenschat opnieuw als niet-ontbrekende component is opgenomen in de eindtermen. Het is immers dankzij onze uitgebreide woordenschat dat we ons duidelijk kunnen maken aan een ander.

Tot slot, wordt er in beide versies verwezen naar het Gemeenschappelijk Europees Referentiekader voor Moderne Vreemde Talen, afgekort ook ERK genoemd. Dit referentiekader werd in 2001 door de Raad van Europa ingevoerd en bestaat uit 6

beheersingsniveaus van een vreemde taal. Het taalniveau dat leerlingen van de tweede graad doorstroomfinaliteit dienen na te streven is het niveau B1. In de tweede graad is het dus de bedoeling dat leerlingen vanuit het niveau 'basic user' (niveau A1/A2) doorgroeien naar het niveau 'independent user' (niveau B1/B2).³ Deze visie blijft dus behouden en betekent dat we ook op internationaal vlak beter kunnen aligneren en aansluiten op overkoepelende onderwijsdoelen en later ook op de arbeidsmarkt.

4.1.2 De leerplannen van KOV

De Vlaamse eindtermen worden vervolgens door onze onderwijskoepels in leerplannen gegoten. Gezien ikzelf in het KOV tewerkgesteld ben, analyseer ik in dit actie-onderzoek enkel de leerplannen van het KOV. Voor de studierichtingen Natuurwetenschappen, Economische Wetenschappen en Humane Wetenschappen is op dit moment het leerplan D/2021/13.758/021⁴ van toepassing dat bestaat uit 19 leerplandoelen in totaal. Voor spreekvaardigheid zijn er 9 leerplandoelen van toepassing. Ik overloop ook deze negen leerplandoelen als vertrekbasis voor mijn onderzoek.

We starten met de eerste twee leerplandoelen.

Algemeen

LPD 1 * De leerlingen zijn gemotiveerd voor en beleven plezier aan taal via cultuur, luisteren, lezen, spreken, schrijven, interactie en inzicht in het taalsysteem.

LPD 2 * De leerlingen tonen bereidheid en durf om te communiceren.

De eerste twee leerplandoelen zijn attitudinaal georiënteerd en hebben betrekking op motivatie en spreekdurf.

Communicatie: productief en interactief

LPD 6 De leerlingen verwoorden mondeling en schriftelijk boodschappen, feiten, gevoelens en meningen (minimumvereisten).

LPD 7 De leerlingen nemen actief deel aan mondelinge en schriftelijke interactie (minimumvereisten).

Bovenstaande leerplandoelen hebben specifiek betrekking op het spreken zelf, met andere woorden het verwoorden van gebeurtenissen en ervaringen alsook het actief deelnemen aan interactiemomenten.

Taalsysteem en taalgebruik ter ondersteuning van de communicatie

LPD 15 De leerlingen gebruiken bij de communicatie frequente woorden, woordcombinaties en vaste uitdrukkingen uit een elementair maar vrij breed repertoire.

LPD 16 De leerlingen maken bij het communiceren gebruik van taalhandelingen.

LPD 17 De leerlingen gebruiken het inzicht in deze kenniselementen in functie van doelgerichte communicatie met aandacht voor adequaatheid, vormcorrectheid en vlotheid.

LPD 18 De leerlingen communiceren doelgericht: ze houden bij het communiceren rekening met het beoogde doel, het doelpubliek, het gebruikte kanaal, de context en beleefdheidsconventies.

³ <https://www.coe.int/en/web/common-european-framework-reference-languages/level-descriptions>

⁴ [Frans VB - 2de graad - D-finaliteit \(katholiekonderwijs.vlaanderen\)](#)

LPD 19 De leerlingen zetten strategieën in met het oog op doelgerichte communicatie, ook bij falende communicatie.

De vijf overige leerplandoelen hebben betrekking op functionele inzet van kennis en vaardigheden waarbij opnieuw de doelgerichte communicatie centraal staat.

In het onderdeel evaluatie zullen we zien hoe bovenstaande elementen specifiek vertaald worden in het evaluatierooster.

4.1.3 Wat hebben leerlingen nodig om spreekvaardig te zijn?

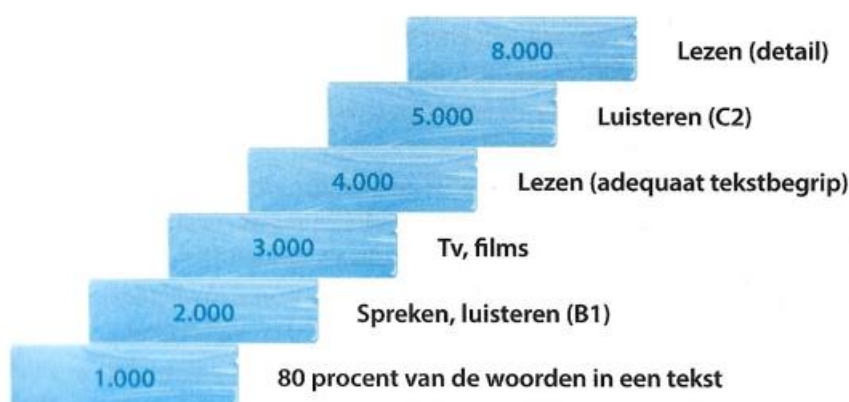
Spreekvaardigheid is één van de vijf talige vaardigheden naast schrijf-, lees-, luister- en interactievaardigheid. Spreken is zowat het hoogste doel van een (vreemde) taal en dus essentieel om als docent aan bod te laten komen in het leerproces.

Volgens Levelt (in Dönszelmann, van Beuningen, Kaal, de Graaf, 2020, p. 248) doorlopen we tijdens het spreken drie processen.

1. **conceptualiseren wat** er gezegd moet worden
2. **formuleren hoe** dat gezegd moet worden
3. de juiste klanken **articuleren**

Deze processen lopen continu door mekaar. Dit wil zeggen dat we klanken articuleren terwijl we al conceptualiseren wat we verder nog willen zeggen en tegelijkertijd al nadenken over hoe we dat willen formuleren. Spreken in een vreemde taal is dus allesbehalve simpel en vergt een goede basisset aan vaardigheden en kennis om in praktijk om te zetten.

Om te onderzoeken wat leerlingen juist nodig hebben zullen we eerst inzoomen op de kenniselementen woordenschat en grammatica. Woordenschat is een belangrijk vertrekpunt voor het activeren van een taal. In onderstaande figuur (uit Dönszelmann, van Beuningen, Kaal, de Graaf, 2020, p. 203) kan je terugvinden hoeveel woorden we nodig hebben per vaardigheid.

Figuur 12.1 Wat je kunt met woorden

Om het niveau B1 binnen het ERK te bereiken voor spreekvaardigheid hebben mijn leerlingen van de tweede graad in de doorstroomfinaliteit een woordenschatlijst van tweeduizend woorden nodig. Dit zijn woorden, woordcombinaties, chunks en zegswijzen die goed verankerd zitten en dus spontaan kunnen opgeroepen worden bij taaltaken.

Het tweede kenniselement is grammatica of de logische opbouw van een taal. Het merendeel van mijn studenten heeft het Nederlands als moedertaal. Tijdens het doceren gaan we als leerkracht dus heel vaak vertalen en vergelijken met onze moedertaal. Belangrijk hierbij is natuurlijk dat het Nederlands behoort tot de Germaanse talengroep in tegenstelling tot het Frans dat behoort tot de Romaanse talengroep. Niet alleen in klanken maar ook in grammaticaregels kunnen deze talengroepen erg verschillen.

Een kort voorbeeld ter illustratie met de zin 'ik geef het aan jou' vertaald naar het Frans, Spaans en Engels.

FRANS	SPAANS	NEDERLANDS	ENGELS
Je te le donne.	Yo te lo doy.	Ik geef het aan jou.	I give it to you.

Als je kijkt naar het werkwoord 'geven' en naar de persoonlijke voornaamwoorden ontdekken we een aantal duidelijke verschillen tussen enerzijds de Romaanse talen Frans en Spaans en anderzijds de Germaanse talen Nederlands en Engels.

- donner en dar zijn duidelijk verschillend van geven en give
- de positie van de persoonlijke voornaamwoorden zijn verschillend (vóór het werkwoord in het Frans en het Spaans, achter het werkwoord in het Nederlands en het Engels)
- enkel in het Nederlands en in het Engels wordt er gebruik gemaakt van een voorzetsel (aan/to)

De Franse taal heeft dus duidelijk een andere logica of structuur dan de eigen moedertaal. Dit wordt vertaald in grammaticaregels die stelselmatig worden aangeboden aan leerlingen. Zoals in dit voorbeeld het gebruik van les pronoms personnels. Hoe beter deze regels verankerd zitten, hoe makkelijker dat ze ook in spreektaken kunnen worden ingezet.

Naast woordenschat en grammatica zijn er nog andere kenniselementen nodig voor het doen slagen van een communicatie. Zo leren we bij een vreemde taal bij aanvang vaak hoe we iemand begroeten, eerst op een informele, daarna op een formele manier. We leren dus met andere woorden hoe we ons spreken moeten organiseren. Hoe starten we een conversatie en hoe eindigen we een conversatie.

We laten leerlingen ook nadenken over taalregisters. Op welke manier spreken we iemand aan? Is het iemand die we goed kennen of iemand onbekend?

We trekken gewoontes vanuit onze leesvaardigheid door naar onze spreekvaardigheid. We letten op de uitspraak van klanken 'je suis'. We letten ook op het leggen van klankverbindingen zoals in 'vous êtes'.

We leren gaandeweg om strategieën in te zetten om ons spreken te organiseren via verbindwoorden zoals d'abord, ensuite, puis, finalement, enz. Deze helpen uiteraard ook als houvast om alle punten van onze communicatieboodschap te benoemen die we voor ogen hebben.

Bijkomend, ondersteunen we ons spreken ook met gepast non-verbaal gedrag. We nemen een open houding aan tegenover onze gesprekspartner. We maken oogcontact. We gebruiken ons gelaat en onze handen als ondersteuning.

Daarnaast zijn er nog meer attitudinale vaardigheden die het spreken doen slagen. Denk bijvoorbeeld aan het niet laten stilvallen van de conversatie door het inzetten van verbindwoorden zoals *donc*, *mais*, *maintenant*, enz. De leerkracht kan hierbij als spreekpartner ondersteunen door de communicatie van de leerling te parafraseren of bijkomende vragen te stellen om de voortgang van de communicatie te garanderen. Maar de leerling kan tijdens het spreken ook zelf op zoek gaan naar een andere manier om iets te verwoorden en herstelt op die manier een eerder mislukte poging.

Een ander element is ook het spreektempo. Hierbij wordt vaak naar het woord 'vlot' gerefereerd. Indien een leerling veel tijd nodig heeft voor het conceptualiseren van de tekst of wanneer de leerling te zenuwachtig is om tot conceptualisatie toe te komen, dan heeft dit ook een gevolg voor het spreektempo van de communicatie.

We kunnen dus concluderen dat leerlingen spreekvaardig zijn wanneer een combinatie aan kenniselementen, taalstrategieën en attitudes inzetten die doelbewust gekozen zijn in functie van het spreekdoel. Deze combinatie zal dus ook geëvalueerd moeten worden bij het beoordelen van spreekopdrachten.

4.1.4 Hoe vaak moeten we oefenen op spreekvaardigheid in de klassituatie?

Regelmatig oefenen is net zoals bij andere talige vaardigheden ook bij spreekvaardigheid cruciaal. Korte spreek- en interactieoefeningen integreren binnen een les zijn belangrijk om het inoefenen te stimuleren. Met 4 lessen per week paste ik bij mijn vierdejaarsstudenten al verschillende oefeningen toe. Hieronder enkele voorbeelden:

- het klassikaal beantwoorden van vragen en bijvragen
- een dialoog inoefenen met een klasgenoot
- een persoonlijk antwoord formuleren op een vraag
- een vraag bedenken bij een video/foto/lied/artikel
- een mening/voorkeur uitleggen aan of bevragen bij een klasgenoot

Korte leesopdrachten zijn uiteraard ook een goede oefening op uitspraak en intonatie. Bijvoorbeeld:

- het luidop herhalen van woorden uit een woordenlijst
- het luidop voorlezen van een tekst
- het klassikaal voorlezen van een opgave

Aangezien het niet altijd haalbaar is om iedere leerling ieder lesuur spreekkansen te bieden en iedere leerling hierin te coachen, maken we als taalleerkracht ook gebruik van aangekondigde spreekopdrachten. Om deze spreekopdrachten uit te kiezen en in te plannen aligneren we dit vaak met een thema besproken tijdens de les. Zo beschikken de leerlingen meteen over een uitgebreidere voorkennis als hefboom voor spreekvaardigheid.

Dit schooljaar werken we in het vierde jaar voor het eerst met het handboek *Le nouveau quartier français 4* van Pelckmans. Gemakkelijkheidshalve zal ik verder in dit actie-onderzoek het handboek afkorten tot NQF4. Hierin komen in totaal 7 hoofdstukken of thema's aan bod.

We besteden gemiddeld zo'n 4 à 6 schoolweken aan 1 hoofdstuk. Binnen het VJC is er een mondelinge afspraak binnen de vakgroep om elk trimester minstens één schrijf-, lees-, luister- en spreekevaluatie te voorzien gekoppeld aan een thema behandeld tijdens de les. Met 4 lessen per week is dit zeker haalbaar.

Tijdens het eerste trimester hebben de leerlingen twee spreekopdrachten afgelegd die telkens aansloten bij een thema behandeld in het handboek *Le nouveau quartier français 4*.

In het tweede trimester kozen we opnieuw voor een spreekopdracht gekoppeld aan hoofdstuk 3. Bij hoofdstuk 4 zijn we met de vakgroep afgeweken van het handboek en hebben we met de leerkrachten een eigen werkbundel ontworpen over het thema kledij en hier een spreekopdracht aan gekoppeld. De vijfde en laatste spreekopdracht werd opnieuw geselecteerd als aansluiting aan hoofdstuk 5 van het handboek. De finale mondelinge eindtest die in juni gepland staat bij de hoofdstukken 5, 6 en 7 van het handboek.

Spreekopdracht 1 = trajet 1 : voyage en France (NQF4)

Spreekopdracht 2 = trajet 2 : (NQF4)

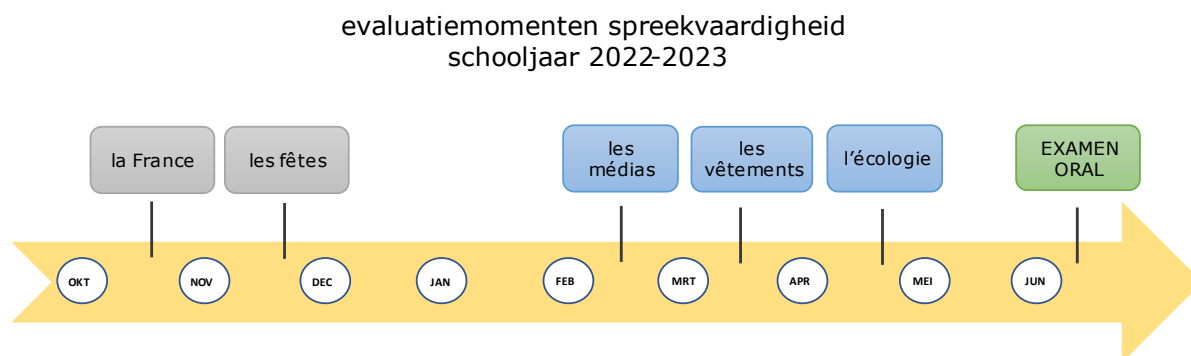
Spreekopdracht 3 = trajet 3: les médias (NQF4)

Spreekopdracht 4 = trajet 4: les vêtements (eigen ontwerp)

Spreekopdracht 5 = trajet 5: l'écologie et l'environnement (NQF4)

Spreekopdracht 6 = trajet 5, 6 et 7 : écologie + réserver par téléphone + voyager (NQF4)

De jaarplanning met de verschillende evaluatiemomenten ziet er dan als volgt uit:

4.2 Wat is een goede evaluatie?

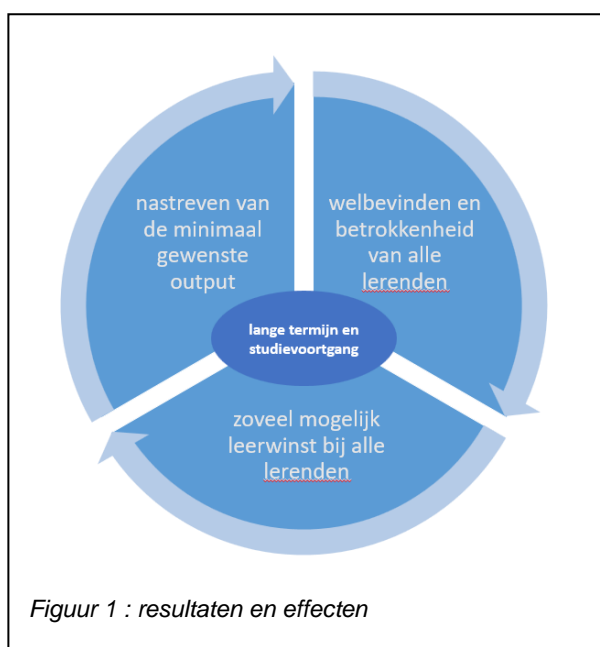
Om de verwachtingen op vlak van evaluatie na te kijken vertrekken we opnieuw vanuit de richtlijnen van de Vlaamse Overheid. Naast het voorzien van financiële middelen is het immers de taak van de Vlaamse overheid om de kwaliteit van het onderwijs te bepalen en te controleren. We gingen al dieper in op de eindtermen voor Moderne Vreemde Talen en dus hebben we reeds een idee van de kwaliteit die we moeten nastreven. Laten we nu ook eens kijken naar de controle op deze kwaliteit. Willen we weten hoe we de kwaliteit van onze evaluatie moeten bepalen dan benaderen we dit best ook vanuit een blik op de kwaliteitsnormen die vandaag van toepassing zijn op ons onderwijs.

4.2.1 De verwachtingen vanuit het ROK

In het ROK of Referentiekader voor Onderwijskwaliteit⁵ staan algemene richtlijnen vermeld die van de school verwacht worden. We onderscheiden hierin 4 rubrieken:

- A. 6 verwachtingen op vlak van **resultaten en effecten**
- B. 3 verwachtingen op vlak van kwaliteitsontwikkeling binnen de school
- C. 16 verwachtingen op vlak van de **ondersteuning van de lerende**
- D. 12 verwachtingen op vlak van het algemene beleid van de school

Voor dit onderzoek is het interessant om rubriek A (resultaten en effecten) en rubriek C (ondersteuning van de lerende) uit te lichten.

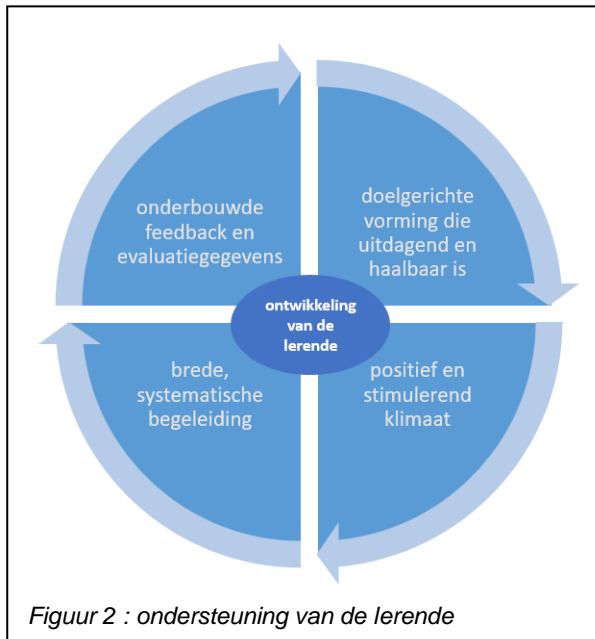
Figuur 1 : resultaten en effecten

Op vlak van resultaten en effecten starten we met het **nastreven van de minimale doelstellingen bij zoveel mogelijk lerenden**, in een context waarin welbevinden en betrokkenheid van de lerenden gestimuleerd wordt zodat we tot **maximale leerwinst** kunnen komen **bij al onze lerenden**.

We merken hier opnieuw het belang om vanuit de eindtermen en leerplandoelen te werken voor het opstellen van onze lessen, onze taken en onze evaluaties. Als leerkracht streven we ernaar om deze doelstellingen bij zoveel mogelijk leerlingen te bereiken en op die manier tot maximale leerwinst te komen bij al onze leerlingen.

Dit steeds met het oog op de lange termijn effecten en resultaten alsook de studievoortgang van de lerenden.

⁵ [Referentiekader - Referentiekader Onderwijskwaliteit \(mijnschoolisok.be\)](https://mijnschoolisok.be)

In de ondersteuning van de lerende staat de ontwikkeling van de lerende steeds centraal. Deze ontwikkeling start vanuit **een doelgerichte vorming** die tegelijkertijd uitdagend en haalbaar is.

We streven met het volledige schoolteam een positief en stimulerend klimaat na in de klas en op school.

We werken voor het begeleiden van onze lerenden op een brede, adequate manier in samenwerking met de lerende en zijn omgeving.

Tot slot wordt er ook concreet ingegaan op de opvolging van de ontwikkeling bij onze lerenden. Het OK-kader leert ons dat de opvolging van de ontwikkeling gebaseerd moet zijn op **onderbouwde feedback en evaluatiegegevens**.

Het is dus aan de leerkracht om feedback op spreekvaardigheid degelijk te onderbouwen en de evaluatiegegevens doorheen het schooljaar accuraat te verzamelen zodat we een goed zicht hebben op de ontwikkeling van de lerende.

Over het opvolgen van de ontwikkeling van de lerende schrijft het OK ook een aantal concrete richtlijnen voor. Dit zien we samengevat in onderstaand schema gebaseerd op de subrubriek: **de opvolging van de ontwikkeling**.

Het schoolteam heeft de belangrijke taak om lerenden te evalueren. Het schoolteam evalueert zowel het behalen van de doelen als het onderwijsleerproces. Vier elementen spelen hierin een cruciale rol. We volgen de figuur van links naar rechts. Het evalueren gebeurt breed en onderbouwd. De lerende heeft recht op adequate feedback. Het onderwijsleerproces wordt bijgestuurd op basis van leergegevens. Beslissingen en rapporten worden opgesteld door het schoolteam op basis van het behalen van doelen.

Aangezien het behalen van doelen opnieuw cruciaal is, ditmaal gekoppeld aan de ontwikkeling van de lerende, is het dus opnieuw zaak om steeds doelgericht te werken. Ook voor onze spreekopdrachten moeten we dus bewuste keuzes maken en alle aspecten van het spreken aan bod laten komen en evalueren. Onze jaarplanning, de doelstellingen per spreekopdracht en de hieraan gekoppelde resultaten zijn dus onze instrumenten om een status bij te houden van de spreekvaardigheid per leerling en de evolutie per leerling op te volgen.

4.2.2 De verschillende kwaliteitscriteria

Belangrijk om te onthouden is dat het ROK centraal staat maar dat de school nog steeds een eigen beleid voert inzake kwaliteitsontwikkeling en -cultuur. Scholen worden hierin bijgestaan door de pedagogische begeleidingsdiensten.

Samen met de pedagogische begeleidingsdienst van KOV analyseerde ik, tijdens de nascholing van 10 november 2022 en de opvolgsessie van 1 maart 2023, de kwaliteitsverwachtingen met betrekking tot evaluatie. Hierin vormden de eindtermen en de leerplannen opnieuw de basis om dan vanuit het ROK te gaan kijken naar de kwaliteitsverwachtingen. Dit geeft uiteindelijk 3 kwaliteitscriteria voor evaluatie: de algemene evaluatiecriteria afkomstig uit het ROK, de vakgebonden evaluatiecriteria en de leerplandoelen zelf. Al deze criteria vormen een hefboom om uiteindelijk te komen tot doelgerichte communicatie. Zie ook bijlage 2.

Samengevat geeft dit:

Om dit voor leerlingen allemaal concreet en specifiek te maken staat er in het Evaluleerrooster aangereikt door KOV een uitgebreide reeks van criteria verdeeld over 3 hoofddomeinen. De volledige oplijsting van evaluatiecriteria vind je terug in bijlage 1.

De hoofddomeinen zijn:

Domein 1 = het communicatiemodel

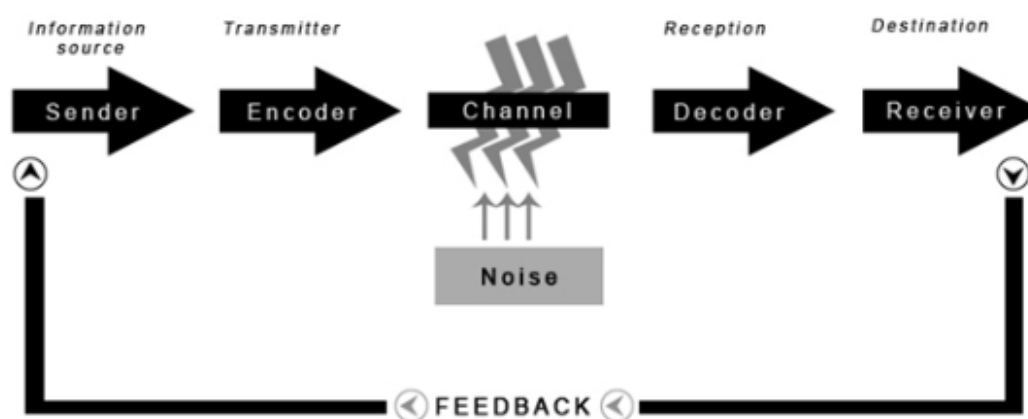
Domein 2 = de inhoud

Domein 3 = de zelfstandigheid

In het ontwerp zelf zullen we zien welke criteria er per spreekopdracht weerhouden zijn. De criteria zijn stuk voor stuk doelgericht gekozen in functie van de taalkaak

4.2.3 Het communicatiemodel als basis voor evaluatie

We weten ondertussen dat doelgerichte communicatie centraal staat in het organiseren en evalueren van spreekvaardigheid. Vervolgens hebben we in het Evaluleerrooster gezien dat iedere spreektaak een communicatiemodel heeft. Hiervoor wordt er vanuit de wetenschap vaak gerefereerd naar het werk van Shannon en Weaver uit 1949. Bekijk hiervoor onderstaande figuur.⁶

SHANNON-WEAVER'S MODEL OF COMMUNICATION

Hoewel het communicatiemodel van Shannon en Weaver al 74 jaar oud is geldt het nog steeds als referentiemodel inzake communicatie. Dit model stelt dat een communicatie steeds onder invloed is van een context zowel bij de verzender die de boodschap op een bepaalde manier produceert (encoding), als bij de ontvanger die de boodschap op zijn eigen manier interpreteert (decoding). Daarnaast is de communicatie en de boodschap ook onderhevig aan externe factoren uit de omgeving (noise) en afhankelijk van het kanaal (channel).

Deze visie op communicatie heeft ook onze visie op het opstellen van een goede spreekopdracht beïnvloed. Communiceren is geen droge afwisseling van vooraf bekende vragen en antwoorden. Dit betekent ook dat onze spreekopdracht geen checklist mag zijn die de leerlingen kunnen afvinken. Dit heeft er uiteindelijk toe geleid dat de communicatiedoelen van een spreekopdracht in een context moeten aangeboden worden aan leerlingen.

⁶ <https://www.communicationtheory.org/shannon-and-weaver-model-of-communication/>

Het communicatiemodel wordt dus niet aangereikt aan de leerlingen maar dient door de leerlingen zelf ontdekt te worden. Hierop dienen ze dan de gepaste strategieën tegenover te zetten om de communicatie te doen slagen.

Onze pedagogische begeleidingsdienst spreekt hierbij van een informatiekloof tussen de opgave en het uiteindelijke resultaat. Ik geef hierbij graag enkele concrete voorbeelden.

Zeg dus niet: maak gebruik van de 'passé composé' om je reisverslag te presenteren
Maar zeg: breng verslag uit van je activiteiten tijdens de reis

Zeg dus niet: maak gebruik van 'connecteurs' om je tekst te structureren
Maar zeg: geef een chronologisch verslag

Het toevoegen van een informatiekloof maakt de communicatie dus authentieker. Het is realistisch om te stellen dat we tijdens het spreken met anderen niet onmiddellijk 100% weten wat de ander juist bedoeld heeft en waarop we reageren. Ten tweede is het op deze manier makkelijker om een doelgerichte evaluatie op te stellen. De lerende dient dus bewust keuzes te maken om zijn communicatie te doen slagen. De leerkracht zal dan aan de hand van de vooropgestelde kwaliteitscriteria kunnen beoordelen of de communicatie kwalitatief correct is en of de communicatie kwantitatief volledig is.

4.3 Wat betekent leerwinst en hoe brengen we dit in kaart?

In het ROK zagen we de term leerwinst al vermeld staan. Het betekent dat de lerende zich verder ontwikkelt tijdens zijn of haar onderwijsleerproces. Ook in de eindtermen zagen we reeds dat er gesproken wordt over motivatie bij leerlingen als vertrekbasis voor groei. Om een leerling in spreekvaardigheid te laten groeien is het allereerst belangrijk dat er dus motivatie aanwezig is bij de leerling.

Hierbij enkele criteria inzake **motivatie** voor spreekvaardigheid gebaseerd op de visie van het ROK inzake evaluatie⁷:

- een uitdagende spreektaak
- een originele spreektaak
- een haalbare spreektaak
- een spreektaak die aansluit bij de interesses van de leerlingen
- een realistische spreektaak
- een authentieke spreektaak
- een duidelijke spreektaak
- een spreektaak die eerlijk beoordeeld wordt
- een gevarieerde spreektaak

Om een evolutie van leerwinst in kaart te brengen moeten we verschillende statussen doorheen het schooljaar opmaken. Dit kan bijvoorbeeld bij het invullen van het rapport, ter voorbereiding van een klassenraad of na het afleggen van een spreekopdracht. Idealiter ontvangt de leerling na een spreekopdracht uiteraard **onmiddellijk duidelijke feedback**. Je kan de opdracht na afloop immers niet woord per woord opnieuw gaan analyseren samen met de leerling.

⁷ <http://mijnschoolisok.be/wp-content/uploads/referentiekader.pdf>

Stress, stemtimbre en ademhaling zijn factoren die de spreekopdracht kunnen beïnvloeden en bijvoorbeeld een impact kunnen geven op de verstaanbaarheid van de boodschap en de vlotheid van het overbrengen van de boodschap. Vanuit deze optiek is het dus voornamelijk dat leerlingen via spreekvaardigheidstraining hun stem leren gebruiken en een eigen spreekstijl leren ontwikkelen. Het is dus iets heel individueel en gaat breder dan taaltraining alleen.

Met andere woorden, door **zo breed mogelijk te evalueren** kunnen we maximale leerwinst stimuleren. Ik denk hierbij specifiek aan:

- voldoende spreekkansen
- zelfvertrouwen stimuleren
- zorgen voor een veilige klasomgeving
- opbouwende feedback geven
- ook non-verbale communicatie beoordelen
- feedback op de inhoud en niet op de persoon

Leerwinst kan enkel tot stand komen wanneer de leerling gemotiveerd is, onmiddellijk duidelijke feedback krijgt en zo breed mogelijk geëvalueerd wordt. Alles valt en staat uiteraard ook met wat de leerling uiteindelijk meeneemt na een spreekopdracht. Wat leert de leerling over zijn prestatie en welke **learnings** neemt hij of zij mee naar een volgende spreektaak?

Ook interessant hierbij is de **beginsituatie** van de leerling en eerdere ervaringen doorheen de jaren. Welke ervaringen had de leerling bij eerdere spreektaken? Werd de leerling al eens uitgelachen door medeleerlingen? Was de leerling het eerder al oneens met de feedback van de leerkracht over zijn of haar resultaat? Krijgt de leerling altijd dezelfde feedback te horen? Ik startte het schooljaar met mijn leerlingen zonder referentiepunt noch ervaring. Aangezien ik 67 leerlingen in het vierde jaar begeleidde kon ik uiteraard wel onderling vergelijken.

Hoewel je evalueren altijd zo **objectief** mogelijk benadert, toch blijft er altijd een subjectieve factor aanwezig. Wanneer twee leerlingen inhoudelijk een vergelijkbare communicatie heeft gerealiseerd dan kan de ene leerling dat toch nog iets vlotter en duidelijker gebracht hebben. Het invoegen van het communicatiemodel in de beoordeling via het Evaluleerrooster kan hierbij helpen om aan te geven hoe je een communicatiedoel nog vlotter of correcter kan bereiken.

Naast de evaluatie door de leerkracht is het ook interessant om een leerling aan **zelfevaluatie** te laten doen. Hoe denkt de leerling over zijn eigen spreekvaardigheid? Hoe heeft de leerling zich voorbereid? Wat vindt de leerling zelf over zijn of haar prestatie? Hiervoor verwijst ik voornamelijk naar de laatste spreekopdracht omtrent 'l'écologie et l'environnement'.

Nog interessanter is dan uiteindelijk dat leerlingen feedback omzetten in **feedforward** voor toekomstige spreekopdrachten. Dan spreken we pas echt over het actief inzetten op leerwinst. (Hattie, 2009) Over de impact van feedback om leren zichtbaar te maken zijn de inzichten van John Hattie en Shirley Clarke heel interessant. Dit actie-onderzoek zal echter afgebakend worden door het uittesten van de nieuwe evaluatiemethode en zal slechts in beperkte mate inzoomen op de impact van feedback. Maar het geven van feedback is zonder enige twijfel een onderwerp dat een volgende interessante invalshoek vormt voor bijkomend onderzoek.

5 Ontwerp

5.1 Trimester 1: smileys als evaluatiegraad

In het eerste trimester stapte ik zoals gezegd eind september in bij VJC Hasselt. Tijdens een kennismaking met de vakgroep kreeg ik ook info over de huidige manier van werken en over een eerste spreekopdracht die was uitgewerkt voor de leerlingen van het vierde jaar. De vakgroep had hiervoor reeds een spreekopdracht uitgewerkt gelinkt aan trajet 1 van het handboek. De leerlingen vertellen hun vriend(in) over hun trip naar Frankrijk met een stad naar keuze.

Voor mijn eerste spreekopdracht maakte ik dus gebruik van een bestaande evaluatiemethode met smileys als evaluatiegraad op basis van een traditioneel geformuleerde opgave. Dit is een oplijsting van alle inhoudelijke, strategische en grammaticale vereisten. Als voorbereiding nemen de leerlingen de opgave erbij en kunnen ze hun communicatietekst opstellen door de opgegeven instructies van de leerkracht één per één te overlopen en af te vinken.

5.1.1 Spreekopdracht 1: voyage en France

Hieronder de opgave van spreekopdracht 1:

Situation: Tu appelles ton ami(e) français(e)/wallon(ne) (appel vidéo) pour lui raconter ton dernier voyage en France.

A faire :

- Utilise le schéma suivant pour lui parler de ton voyage.
- Utilise la forme 'tu' (tu t'adresses à une personne de ton âge).
- Utilise le passé composé (le voyage est fini).
- Fais attention aux prépositions (en + région/département féminin, au + région/département masculin, à + ville).
- Essaie de varier les verbes et le vocabulaire.
- Montre quelques photos (de la région, du logement, des activités).
- Utilise les structures pour donner ton opinion (p.17)
- Durée : 1 à 2 minutes

Le prof jouera le rôle de ton ami(e).

SCHEMA :
Quand ?
Avec qui ?

Où ? (région + département + ville)
Comment ? (moyen de transport)
Logement ? (type)
Activités ? (au moins 2)
Plats typiques ? (1)
Appréciation ? Exprime en quelques phrases ton opinion sur ce voyage (+ motivation).

Bovenstaand voorbeeld geeft alle inhoudelijke vereisten weer. Er is beperkte creatieve vrijheid voor de leerlingen om de spreektaak in te vullen. De leerlingen gebruiken het schema om de taak voor te bereiden en overlopen de instructies om de taak inhoudelijk uit te werken.

Het evaluatierooster bestaat uit 5 criteria die worden weergegeven via 3 soorten smileys: een treurig gezicht, een neutraal gezicht en een lachend gezicht. Onderaan is er ruimte voorzien om bemerkingen te noteren.

Grille d'évaluation :	/10		
Respect de la consigne/richeesse du contenu :			
Le message passe :			
Niveau de langue :			
Prononciation/articulation :			
Aisance :			

Remarques :

Ik overloop nog even alle criteria om te verduidelijken hoe ik deze criteria interpreteerde.

1. Respect de la consigne/richeesse du contenu : dit houdt in dat de leerling alle instructies heeft gevolgd, niets vergeten is en voldoende heeft verteld. Dit betekent voor mij dus ook dat de leerling de juiste woordenschat heeft ingezet.
2. Le message passe: dit kan slaan voor mij op het voldoende overtuigen maar ook op het vertellen van een begrijpbare boodschap.
3. Niveau de langue: voor mij hield dit in of de grammaticaregels en zinsbouw correct worden toegepast. Bijvoorbeeld ce n'est pas loin in plaats van c'est ne pas loin.

4. Prononciation/articulation: uitspraak en articulatie spreken voor zich.
5. Aisance: dit gaat over de vlotheid van de spreektaak.

Ik gaf onmiddellijk na afloop van de spreektaak alvast feedback aan de leerling met een aantal zaken die me waren opgevallen. Hierbij probeerde ik altijd zowel positieve als negatieve elementen te benoemen. Ik gaf echter nog geen cijfer. Dit werkte ik 's avonds verder uit. Ik maakte voor iedere leerling een apart document en postte dit op smartschool.

Hieronder vind je zo'n voorbeeld.

FEEDBACK : expression orale : un voyage en France

Grille d'évaluation :	6,5 /10
Respect de la consigne/richesse du contenu :	😊
Le message passe :	😐
Niveau de langue :	😐
Prononciation/articulation :	😊
Aisance :	😐

Remarques : Je hebt een mooie uitspraak en inhoudelijk kwamen heel wat elementen aan bod. Het lukte nog niet zo goed om je boodschappen op een vlotte manier te brengen. Het gebruik van de passé composé verliep een beetje stroef. Met wat extra inoefening kan je je hierin nog verder verbeteren.

Na afloop van spreekopdracht 1, formuleerde ik voor mezelf een aantal aandachtspunten:

- ➔ de enorme hoeveelheid tijd zowel klassikaal als buiten lesuren om dit alles te organiseren en om concrete feedback te schrijven
- ➔ de praktische organisatie om 1 op 1 met een leerling te spreken terwijl de andere 24 leerlingen zich in stilte bezig houden liep niet altijd van een leien dakje
- ➔ een telefoongesprek nabootsen met een leerling in een klaslokaal is onrealistisch
- ➔ een bezoek aan Parijs met gelijkaardige activiteiten kwam vaak aan bod
- ➔ als leerkracht de rol van vriend of vriendin spelen is onrealistisch
- ➔ het was moeilijk om tijdens de spreekopdracht notities te nemen omdat ik zelf moest deelnemen aan het gesprek
- ➔ ik vond het soms moeilijk om te bepalen waar ik mijn bemerkingen moest schrijven
- ➔ ik vond het soms ook moeilijk om een cijfer te plakken per criteria, soms veranderde ik nog als ik voelde dat het cijfer niet representatief was
- ➔ leerlingen hadden dit over het algemeen goed voorbereid
- ➔ leerlingen waren vaak erg gestrest, het was immers de eerste spreekopdracht met een nieuwe juf
- ➔ leerlingen hadden nadien nog vragen hoe ik aan een cijfer kwam

- ➔ leerlingen zijn erg gefocust op het cijfer
- ➔ leerlingen zijn erg gefocust op de negatieve smileys
- ➔ leerlingen onthouden vooral de negatieve commentaar
- ➔ leerlingen vergelijken graag met mekaar

5.1.2 Spreekopdracht 2: la fête

Het tweede thema uit het handboek is 'la fête'. Hiervoor werkten we opnieuw een opdracht uit samen met de vakgroep waarin we de opgave van de spreektaak al een eerste keer gingen aligneren met de inspiratie aangereikt via de pedagogische begeleiding van KOV. Ik liet de instructies er nog bij staan maar eigenlijk hadden de leerlingen met de introducerende tekst al voldoende info om de spreektaak vorm te geven. Met uitzondering van de lengte van de video. Het valt op dat leerlingen graag duidelijkheid hebben over de lengte van de video. Ik kreeg bijvoorbeeld af en toe de vraag of 55 seconden ook voldoende was. Daarnaast vond ik het voor mezelf dan ook weer interessant dat er een maximum van 2 minuten is opgelegd in het kader van de werkbaarheid voor de leerkracht voor evaluatie.

De context:

***La station de radio « MNM » organise un concours mégacool !!
Les jeunes doivent enregistrer une vidéo dans laquelle ils
présentent une fête qu'ils vont organiser. La présentation la plus
aimée par le jury, gagne un prix extraordinaire : MNM rembourse
tous les frais pour organiser la fête.***

De instructies:

À faire :

- Choisis la fête que tu veux organiser : un Sweet Sixteen, une soirée surprise pour un copain / une copine, une fête au choix.
- Prépare l'organisation pratique de la fête.
 - Qui invitez-vous?
 - Où la fête a-t-elle lieu?
 - De quoi avez-vous besoin pour décorer la salle?
 - Qu'est-ce que vous offrez à boire et à manger?
 - Qui fait la liste d'achats?
 - Qui fait les achats?
 - Qui sert aux invités à boire et à manger?
 - Quelle musique prévoyez-vous?
 - Qui s'occupe de la musique?
 - Organisez-vous des surprises: un photomaton, un(e) invité(e) spécial(e) ...?
 - À quelle heure la fête commence-t-elle? Et à quelle heure s'arrête-t-elle?
 - De quel budget avez-vous besoin?
- Présente ta fête dans une vidéo originale. (1 à 2 minutes)
- Essaie de convaincre le jury pour gagner le concours.
- Télécharge ta vidéo dans la zone de transfert avant la date limite.

Aangezien we ondertussen al midden november gepasseerd waren, kwam ook de examenperiode dichterbij. Bij opgave van de opdracht eind november hadden de leerlingen nog een tweetal weken om de spreekopdracht op te leveren.

Ik behield hetzelfde evaluatierooster om de éénduidigheid te respecteren en omdat we dit ook binnen de vakgroep besproken hadden. Aangezien het via een video soms moeilijk is af te leiden of iemand een tekst voorleest of niet heb ik met deze factor totaal geen rekening gehouden bij het evalueren. Tot slot, plaatste ik een apart cijfer per criteria zodat leerlingen duidelijker konden zien hoe ze aan hun totaalcijfer komen.

Hieronder een vergelijking tussen de eerste twee spreekopdrachten.

	OPDRACHT 1 Un voyage en France	OPDRACHT 2 La fête
Evaluatiecriteria	5	5
Herkansing	neen	Neen
andere vaardigheden	schrijven	schrijven/acteren
Feedback	cijfer en commentaar	cijfer en commentaar
ondersteuning	een schema	een zelf gekozen decor
type spreekopdracht	beschrijvend	argumenterend
kanaal	telefoongesprek	Video
ontvanger	een vriend(in)	MNM radio
verzender	individuele leerling	individuele leerling
communicatiedoel	een vriend overtuigen	MNM radio overtuigen

Hieronder een voorbeeld van de evaluatie:

FEEDBACK : expression orale : organiser une fête

Grille d'évaluation :	8 / 10	
Respect de la consigne/richeesse du contenu :	😊	2/2
Le message passe :	😊	1,5/2
Niveau de langue :	😊	1,5/2
Prononciation/articulation :	😊	1/2
Aisance :	😊	2/2

Remarques : Spontaan en enthousiast gebracht! Mooie opbouw en afsluiter van je video. Probeer bij je uitspraak erop te letten dat de letter S op het einde soms wegvalt zoals bij 'concours' en 'près'. In tegenstelling tot 'vous aimez' waarbij je de woorden als 1 geheel uitspreekt met de Z-klank.

Ik noteerde opnieuw een aantal aandachtspunten:

- ➔ teksten werden vaak afgelezen
- ➔ korte videoshots werden samen gemonteerd tot 1 geheel
- ➔ één leerling had begrepen dat het om een geluidsfragment ging
- ➔ de opdracht was te kort vóór de examens ingepland
- ➔ 30% van de leerlingen heeft de opdracht wegens tijdsgebrek niet ingediend

5.1.3 Samenvatting voor trimester 1, evaluatie op basis van een rubric

Wanneer we beide spreekopdrachten vergelijken op vlak van resultaten zien we hogere scores voor de tweede spreekopdracht dan voor de eerste spreekopdracht. Het slagingspercentage voor de tweede opdracht lag met 96% dus beduidend hoger dan 73% voor de eerste opdracht.

OPDRACHT	Aantal leerlingen	Gemiddelde score	1-4	6-7	8-10	Aantal herkansingen
1	63	6,7	17	31	15	/
2	46	8,1	2	12	32	/

Samenvattend, lijstte ik voor mezelf een aantal nadelen op over de evaluatiemethode

- ➔ deze evaluatievorm geeft de indruk dat enkel een lachende smiley positief is.
- ➔ leerlingen zijn gefocust op de smiley en minder of niet op de inhoudelijke feedback.
- ➔ het is moeilijk voor de leerkracht om er een cijfer op te plakken. Laat je ieder criteria voor 2 punten meetellen en hoeveel punten ken je dan toe bij de 3 verschillende

soorten smileys? of kijk je eerder naar het totaalbeeld van de smileys en plak je er dan een score op?

- ➔ Ik ervaarde de rubric onbetrouwbaar als evaluatiemethode
- ➔ de grenzen tussen de verschillende smileys zijn onduidelijk afgebakend hierdoor is er teveel ruimte voor subjectiviteit om van één smiley naar een andere te wisselen.
- ➔ het is onhaalbaar voor de leerkracht om voor alle criteria feedback te noteren omdat de leerkracht in de eerste plaats moet kunnen focussen op het gesprek zelf
- ➔ het is erg tijdrovend voor de leerkracht om te evalueren
- ➔ in het geval van de video kon ik die meermaals laten afspelen voor het beoordelen maar dat maakte het tegelijkertijd onrealistisch

Bij aanvang van het tweede trimester en vóór de opstart met de nieuwe evaluatiemethode van het Evaluleerrooster, maakte ik een online enquête op voor mijn leerlingen. Ik wilde graag hun mening te weten komen over de huidige evaluatiemethode voor spreekopdrachten. Hiervoor organiseerde ik een anonieme bevraging via Google Forms. In totaal vulden 63 leerlingen de enquête in. Zie ook bijlage 3.

56% van de leerlingen gaf aan tevreden tot zeer tevreden (score 4 en 5) te zijn over de **huidige manier van evalueren**. 44% van de leerlingen gaf een ontevreden tot matig tevreden score (1 tot 3).

Op de open vragen waar de leerlingen invulden wat ze positief en negatief vinden aan de manier van evalueren werden volgende antwoorden het vaakst geformuleerd.

Positief	Negatief
de evaluatie is duidelijk	de evaluatie gebeurt te streng
je krijgt een uitleg met werkpunten	een treurige smiley krijgen is heel demotiverend
meerdere aspecten worden beoordeeld	enkel het laagste punt telt

62% van de leerlingen gaf aan tevreden tot zeer tevreden (score 4 en 5) te zijn over de **ontvangen feedback**. 38% van de leerlingen gaf een eerder ontevreden tot matig tevreden score (2 tot 3).

Op de open vraag waar de leerlingen invulden wat ze positief en negatief vinden aan de feedback werden volgende antwoorden het vaakst geformuleerd.

Positief	Negatief
goede en voldoende uitleg	de evaluatie gebeurt te streng
duidelijke werkpunten	de punten zijn te laag of niet correct
ook positieve punten worden benoemd	de feedback is onduidelijk

Als conclusie, kunnen we stellen dat de leerlingen best tevreden zijn met de bestaande evaluatiemethode en de ontvangen feedback. Ik onthield voor mezelf dat de tijd en moeite die ik neem om uitgebreide feedback te schrijven door de meeste leerlingen erg geapprecieerd wordt. Ook hechten leerlingen belang aan het ontvangen van werkpunten.

De bestaande rubric voor evaluatie met smileys is duidelijk en overzichtelijk voor de leerlingen. Ze zijn het ook gewoon om met deze rubric te werken. De smileys werken echter niet erg motiverend voor leerlingen met meerdere werkpunten. Ook ervaren sommige leerlingen de evaluatie als te streng.

5.2 Trimester 2: de introductie van het Evaluleerrooster

Een eerste toepassing van het Evaluleerrooster vond plaats in december 2022 voor schrijfvaardigheid tijdens de schriftelijke eindproef van de examenperiode. Voor schrijfvaardigheid oordeelden alle collega's van onze vakgroep in het vierde jaar dat het Evaluleerrooster erg geschikt was. We ervoeren het Evaluleerrooster vooral als een heel efficiënte manier om schrijfoopdrachten te beoordelen en feedback op een overzichtelijke manier ter beschikking te stellen van onze leerlingen. Ook nadien tijdens het terugkoppelmoment naar de leerlingen zelf begin januari was het voor de leerlingen aan de hand van het Evaluleerrooster duidelijk waarop hun cijfer exact gebaseerd is.

In februari 2023 werd het nieuwe Evaluleerrooster voor het eerst geïntroduceerd voor het beoordelen van spreekvaardigheid.

5.2.1 Spreekopdracht 3: les Niouzz (structurend)

De voorbereiding:

Tijdens de periode januari-februari behandelden we traject 3 uit het handboek NQF4 met als thema 'les médias'. In overleg met de vakgroep werd er beslist om aan het einde van het nieuwe hoofdstuk een spreekopdracht te koppelen. Voor het selecteren van een spreekopdracht hielden we rekening met volgende lesdoelstellingen:

- herkennen van een informatieve tekst
- analyseren van een informatieve tekst
- samenvatten van een informatieve tekst aan de hand van sleutelwoorden
- nieuwe woordenschat ontdekken, herkennen, toepassen en actief inzetten
- een video begrijpen, duiden en navertellen
- een eigen mening geven
- een informatieve tekst schrijven

Op basis van bovenstaande doelstellingen werkten we met de vakgroep voor Frans een gelijkaardige spreektaak uit voor alle leerlingen van het vierde jaar. We lieten de leerlingen kennismaken met het jongerenjournaal van de RTBF: Les Niouzz.⁸ Hiervoor lieten we de leerlingen een account aanmaken op de website van RTBF Auvio. Tijdens de les bekeken we ook samen een voorbeeld van een nieuwsuitzending. Elke aflevering duurt ongeveer 6 minuten en er worden tijdens 1 aflevering minimaal 3 verschillende nieuwstopics gepresenteerd.

De opdracht

Elke leerkracht selecteerde zelf een 4-tal video's met verschillende onderwerpen. Als nieuwstopic kwam o.a. aan bod: de grootste pizza ter wereld, de beste muziek om in te slapen, de aardbeving in Turkije, de oorlog in Oekraïne, enzovoort. Aan de leerlingen werd gevraagd om 1 van de 4 video's te selecteren en een samenvatting te schrijven om na te vertellen aan

⁸ <https://auvio.rtbf.be/emission/les-niouzz-en-traduction-gestuelle-5568>

je leerkracht. Hiervoor mogen de leerlingen een schema met maximaal 15 kernwoorden gebruiken.

De opdracht werd aan de leerlingen aangereikt in de vorm van een opsomming en niet als een verhaal aangereikt. Vanuit de opsomming kunnen de leerlingen meteen overnemen waaraan de opdracht moet voldoen. Zie hieronder.

Résumer une vidéo informative

- Tu regardes une vidéo et tu racontes à ta prof de français de quoi il s'agit.
- Respecte le modèle de communication.
- Utilise les stratégies apprises pour mieux comprendre un texte informatif.
- Fais un petit schéma avec au maximum 15 mots-clés (pas de phrases !).
- Raconte le contenu de la vidéo choisie à ta prof de français.
- Explique aussi pourquoi tu as choisi cette vidéo.

<https://auvio.rtf.be/emission/les-niouzz-15>

Choisis uné de ces 4 vidéos : les niouzz

L'émission de mardi 17 janvier

L'émission de jeudi 19 janvier

L'émission de mardi 31 janvier

L'émission de mardi 7 février

Vidéo choisie :

Schéma :

Hieronder een overzicht met de verschillende kenmerken van de eerste communicatieopdracht met het nieuwe Evaluleerrooster.

OPDRACHT 1	
les médias	
evaluatiecriteri	10
herkansing	ja
andere vaardigheden	luisteren en schrijven
feedback	cijfer en commentaar
ondersteuning	een schema met max. 15 kernwoorden
type spreekopdracht	structurerend
kanaal	mondeling gesprek
ontvanger	leerkracht
verzender	individuele leerling
communicatiedoel	een informatieve video navertellen

Praktische organisatie

De spreekopdrachten vinden plaats in het klaslokaal. De leerling neemt plaats bij de leerkracht om zijn/ haar verhaal te brengen terwijl de andere leerlingen een taak krijgen om af te werken tijdens het lesuur. De spreekopdracht vindt plaats na de Krokusvakantie tijdens week 9 en 10 aangezien er ook herkansingen mogelijk zijn.

De evaluatie

Voor deze spreekopdracht selecteerden we met de vakgroep in totaal 10 criteria. Zie ook bijlage 4. Zoals reeds aangekaart bestaat het Evaluleerrooster uit drie delen. Dit wordt aangeduid door de symbolen uiterst links van de tabel.

	-	+	++	Differentieel (verdiepend) doel	
	(0-1) 2-3-4	6-7	8-9-10	*	
Versie 1	De opdracht is nog niet voldoende uitgevoerd.	De opdracht is eerder wel of voldoende uitgevoerd.	De opdracht is (zeer) goed uitgevoerd.	Één of meer tekstkenmerken en/of vereisten naar keuze liggen op een hoger niveau dan het basisoniveau.	
Versie 2	De opdracht is nog niet voldoende uitgevoerd.	De opdracht is eerder wel of voldoende uitgevoerd.	De opdracht is (zeer) goed uitgevoerd.	Één of meer tekstkenmerken en/of vereisten naar keuze liggen op een hoger niveau dan het basisoniveau.	
	A	Je tekst beantwoordt nog niet voldoende aan het communicatiemodel.	Je tekst beantwoordt eerder wel of voldoende aan het communicatiemodel.	Je tekst beantwoordt (volledig) aan het communicatiemodel.	op een hoger niveau dan het basisoniveau
		De gekozen woordenschat ondersteunt nog niet voldoende het communicatiemodel.	De gekozen woordenschat ondersteunt voldoende het communicatiemodel.	De gekozen woordenschat ondersteunt volledig het communicatiemodel.	
		De gekozen grammaticale structuren ondersteunen nog niet voldoende het communicatiemodel.	De gekozen grammaticale structuren ondersteunen voldoende het communicatiemodel.	De gekozen grammaticale structuren ondersteunen volledig het communicatiemodel.	
B	De inhoud leidt nog niet voldoende tot het bereiken van het spreekdoel.	De inhoud leidt voldoende tot het bereiken van het spreekdoel.	De inhoud leidt tot het volledig bereiken van het spreekdoel.	op een hoger niveau dan het basisoniveau	
	De tekst bevat nog niet voldoende inhoud om het spreekdoel te bereiken.	De tekst bevat voldoende inhoud om het spreekdoel te bereiken.	De tekst bevat alle inhoud om het spreekdoel te bereiken.		
	De tekst geeft nog niet de juiste informatie om het spreekdoel te bereiken.	De tekst bevat voldoende juiste informatie om het spreekdoel te bereiken.	De tekst bevat alle juiste informatie om het spreekdoel te bereiken.		
	De gekozen woordenschat leidt nog niet tot het voldoende begrijpen van je tekst.	De gekozen woordenschat leidt tot het voldoende begrijpen van je tekst.	De gekozen woordenschat leidt tot het vlot begrijpen van je tekst.		
	Het gebrek aan grammaticale correctheid leidt nog niet tot het voldoende begrijpen van je tekst.	De grammaticale correctheid leidt tot het voldoende begrijpen van je tekst.	De grammaticale correctheid leidt tot het vlot begrijpen van je tekst.		
	Het spreekdoel wordt nog niet voldoende ondersteund door je ongepast, storend non-verbaal gedrag.	Het spreekdoel wordt soms ondersteund door gepast, niet storend non-verbaal gedrag.	Het spreekdoel wordt voldoende ondersteund door gepast, niet storend non-verbaal gedrag.		
	Je gebrekkige uitspraak, articulatie en intonatie leiden tot het nog niet voldoende begrijpen van je tekst.	Je uitspraak, articulatie en intonatie leiden het voldoende begrijpen van je tekst.	Je uitspraak, articulatie en intonatie leiden tot het vlot begrijpen van je tekst.		
C	Je hebt bij de uitvoering van de opdracht te veel ondersteuning nodig.	Je voert de opdracht met beperkte ondersteuning uit.	Je voert de opdracht zelfstandig uit.	op een hoger niveau dan het basisoniveau	
	Je hebt nog te veel ondersteuning nodig bij het respecteren van het communicatiemodel. (zie A)	Je hebt beperkte ondersteuning nodig bij het respecteren van het communicatiemodel. (zie A)	Je respecteert zelfstandig het communicatiemodel.		
	Je hebt nog te veel ondersteuning nodig bij de opvolging van inhoudelijke vereisten. (zie B)	Je hebt beperkte ondersteuning nodig bij de opvolging van inhoudelijke vereisten. (zie B)	Je volgt zelfstandig de inhoudelijke vereisten op.		

Ik bespreek hieronder in detail de verschillende criteria waarop we de spreekopdracht beoordelen. In de blauwe kleur neem ik telkens een aantal concrete voorbeelden op zodat het duidelijk is wat hiermee bedoeld wordt.

In het eerste deel **A** selecteren we met de vakgroep 2 evaluatiecriteria. Om je tekst te laten beantwoorden aan het communicatiemodel moet:

- de gekozen woordenschat het communicatiemodel ondersteunen (je journal, les actualités, le présentateur, à propos de, un évènement, le monde, la météo, la chaîne, etc.)
- de gekozen grammaticale structuren het communicatiemodel ondersteunen (il s'agit de, on parle de, d'abord, ensuite, finalement, etc.)

In deel **B** kijken we naar de inhoudelijke vereisten en selecteerden we in totaal 6 evaluatiecriteria. Opdat de inhoud leidt tot het bereiken van het spreekdoel moet:

- alle inhoud aanwezig zijn (alle nieuwstopics uit de video moeten aan bod komen)
- de informatie juist zijn (de nieuwstopics moeten correct zijn)
- de tekst vlot begrepen worden door de gekozen woordenschat (de juiste woorden inzetten om de boodschap te begrijpen)
- de tekst vlot begrepen worden door de grammaticale correctheid (de zinsconstructies moeten leiden tot het vlot begrijpen van de boodschap)
- het spreekdoel ondersteund worden door gepast en niet-storend non-verbaal gedrag (voornamelijk: de ontvanger aankijken wanneer je spreekt)
- de uitspraak, articulatie en intonatie leiden tot het vlot begrijpen van de tekst (de woorden correct, vlot en duidelijk uitspreken)

Tot slot, is het belangrijk dat de opdracht zelfstandig wordt uitgevoerd. Hiervoor voegen we in deel **C** twee evaluatiecriteria toe:

- het communicatiemodel zelfstandig te respecteren (zonder hulp van de leerkracht weten dat je 'vous' moet inzetten in plaats van 'tu' / voldoende structuur brengen in je tekst)
- zelfstandig inhoudelijke vereisten op te volgen (de video zelfstandig kunnen samenvatten en de essentie kunnen navertellen)

Scores:

Voor het beoordelen van de 10 verschillende criteria zijn er in het Evaluleerrooster drie zones vooropgesteld. Die kan je terugvinden helemaal bovenaan de tabel.

- of cijfer 0 tot 4 **de opdracht is nog niet voldoende uitgevoerd (zone 1)**
- + of cijfers 6 tot 7 **de opdracht is eerder wel of voldoende uitgevoerd (zone 2)**
- ++ of cijfer 8 tot 10 **de opdracht is (zeer) goed uitgevoerd (zone 3)**

Per criteria kan je aanduiden in welke zone de leerling zich bevindt voor het bereiken van het criteria. De leerling heeft op die manier voor ieder criteria al duidelijke input over zijn of haar status ten opzichte van het spreekdoel.

Voor het bepalen van een cijfer adviseerde de pedagogische begeleidingsdienst ons om altijd enkel rekening te houden met de meeste linkse zone. De filosofie hierachter is dat een communicatiedoel in principe nog niet bereikt kan worden als aan één van de criteria nog helemaal niet wordt voldaan. Een leerling met 1 criteria in zone 1 en alle andere criteria in

zone 2 en 3 zal op deze manier dus niet slagen voor de spreekopdracht. Als oplossing wordt er dan wel een herkansing aangeboden waarbij de maximumscore in zone 2 ligt.

In praktijk is deze regel echter zeer streng en kan dit erg demotiverend werken voor leerlingen. Stel dat een leerling tijdens het spreken de hele tijd naar de muur kijkt en niet naar de leerkracht dan lijkt het me eerder aangewezen om de leerling hier tijdens het spreken een korte opmerking over te maken. Op die manier heeft de leerling de kans om dit recht te zetten. Of een ander voorbeeld, stel dat de leerling jou als leerkracht tutoyeert in plaats van voutsvoeert is het ook beter om hierover een opmerking te maken tijdens het gesprek en de leerling zichzelf laten corrigeren in het verdere gesprek. Deze twee voorbeelden hebben dan wel een consequentie voor deel C, het zelfstandig uitvoeren van de communicatieopdracht.

Daarnaast merkte ik dat wanneer een leerling in de eerste zone belandt dit vaak voor meerdere criteria van toepassing is. Wanneer een leerling de tekst onvoldoende heeft ingeoeffend dan kwam vaak niet alle inhoud aan bod, liep de uitspraak ook mis of miste ik de essentie van de boodschap. Een herkansing biedt bij deze leerlingen een mooie oplossing waarbij de maximumscore in zone 2 valt. Een andere situatie waarbij ik een herkansing toepaste was wanneer leerlingen onvoorbereid waren op de dag van hun spreekopdracht. Ik gaf dan als melding dat hun beurt die dag werd omgezet naar een onvoldoende van 0/10 en dat ze wel een herkansing krijgen met een maximumscore in zone 2.

Na afloop van de spreekopdracht koppelde ik onmiddellijk naar de leerlingen terug welke criteria al goed gingen en welke wat moeilijker. Ik schreef dan thuis mijn notities verder uit met concrete feedback voor de verschillende criteria. De leerlingen kregen de schriftelijke feedback dan binnen de 3 werkdagen terug.

Hieronder een samenvatting van de resultaten van mijn drie klassen.

OPDRACHT	Aantal leerlingen	Gemiddelde score	1-4	6-7	8-10	Aantal herkansingen
1	66	6,9	8	41	17	7

Samenvatting:

Voor mezelf als leerkracht ervaarde ik de spreekopdracht opnieuw als erg tijdsintensief, net zoals bij spreekopdracht 1. Er konden maximum 5 à 6 leerlingen per les aan bod komen. Daarnaast vond ik het moeilijk om alle 10 criteria te beoordelen en tegelijkertijd voldoende aandacht te schenken aan het volgen van de communicatie. Het vraagt eveneens voldoende voorbereiding voor de leerkracht om de 4 verschillende video's uit te schrijven en vooral snel en accuraat te kunnen ophalen wanneer ze aan bod kwamen.

Tegelijkertijd vond ik de geselecteerde evaluatiecriteria wel allemaal goed aansluiten bij de communicatieopdracht en van belang voor de evaluatie. Het is een voordeel dat leerlingen ook hun luister- en schrijfvaardigheid moeten inzetten bij het voorbereiden van de spreekopdracht. De opdracht is dus erg multidisciplinair. Positief is ook dat de leerlingen leren omgaan met nieuwe media in een vreemde taal en ze leren tevens nieuwe woordenschat gekoppeld aan actuele thema's. Vrijheid in keuzemogelijkheden wordt tevens ervaren als een mooie troef door de leerlingen en ikzelf als leerkracht kom meer te weten over de interesses en voorkeuren van mijn leerlingen.

Hieronder nog een korte samenvatting met positieve en negatieve aandachtspunten.

POSITIEF: leerlingen...	NEGATIEF: leerlingen...
ontdekken nieuwe media	kopiëren (soms) van andere leerlingen
maken zelf een keuze	doen beroep op de ouders voor het samenvatten van de video
werken met actuele thema's	leren een tekst vanbuiten
spreken in een realistische situatie	zijn erg gefocust op hun cijfer
oefenen ook andere vaardigheden	
krijgen een herkansing	

5.2.2 Spreekopdracht 4: la personne disparue (beschrijvend)

De voorbereiding

Tijdens de maand maart werkten we met een werkbundel opgesteld door onze vakgroep met als nieuwe thema 'les vêtements'. Volgende doelstellingen kwamen aan bod:

- kennismaken met een lexicon omtrent kledingstukken, schoenen en accessoires
- een dialoog voeren met een onbekende derde
- eigen modestijl en voorkeur uitdrukken
- advies/hulp aanbieden in de rol van een winkelbediende
- herkennen van een persoon aan de hand van een beschrijving
- een persoon beschrijven aan de hand van een foto

Op basis van deze doelstellingen maakten we met de vakgroep een variant voor een spreekopdracht. De leerlingen dienden met hulp van een foto een vermist persoon te melden bij een politiekantoor. De leerlingen oefenden in de werkbundel reeds op het gedetailleerd beschrijven van een persoon aan de hand van uiterlijke kenmerken. De spreekopdracht is dus een variant op een klassikale oefening in een nieuwe, realistische context.

De opdracht

De leerlingen kiezen zelf welke persoon uit hun eigen omgeving vermist is. Dit kan bijvoorbeeld een familielid zijn of een vriend(in). Ze kiezen zelf een foto uit of maken een foto en brengen die mee naar de klas. Aangezien de leerlingen in de periode januari-februari de subjonctif présent hebben geleerd, voegde ik als bijkomende opdracht toe dat ze tijdens de spreekopdracht ook hun gevoelens moesten uitdrukken met gebruik van de subjonctif présent.

De opdracht wordt deze keer wel aangereikt in de vorm van een verhaal.

Je gaat naar het politiekantoor van Hasselt om te melden dat je beste vriend(in) of iemand anders uit je omgeving vermist is. Je geeft een gedetailleerde beschrijving aan de hand van een foto.

Ik creëerde twee slides voor de leerlingen om de verwachtingen voor de spreekopdracht nog beter te duiden en om de juiste verwachtingen mee te geven. Op slide 1 vinden we de context terug.

AVIS DE RECHERCHE: EXPRESSION ORALE

Tu vas au bureau de police de Hasselt pour signaler que ton meilleur ami a disparu. Tu donnes une description complète à l'aide d'une photo.

- les cheveux
- les vêtements
- les accessoires
- l'endroit où il/elle a disparu

Op slide 2 geef ik de leerlingen een overzicht van de inhoudelijke verwachtingen.

AVIS DE RECHERCHE: EXPRESSION ORALE EXEMPLE

INTRO: signaler la disparition d'une personne chez un agent de la police d'Hasselt

QUI	<i>Sophie Dubois</i>
QUAND	<i>le vendredi 13 mai</i>
OÙ	<i>son domicile à Namur</i>
DESCRIPTION	<i>vêtements, accessoires, cheveux, yeux, âge, etc.</i>

OUTRO: une expression de sentiment (SUBJONCTIF!)

Hieronder opnieuw een overzicht met de verschillende kenmerken van de tweede communicatieopdracht met het nieuwe Evaluleerrooster.

	OPDRACHT 1 les médias	OPDRACHT 2 décrire une personne
evaluatiecriteria	10	5
herkansing	ja	ja
andere vaardigheden	luisteren en schrijven	schrijven
feedback	cijfer en commentaar	cijfer en mondeling commentaar
ondersteuning	een schema met max. 15 kernwoorden	een foto
type spreekopdracht	structurerend	beschrijvend
kanaal	mondeling gesprek	mondeling gesprek
ontvanger	leerkracht	politieagent
verzender	individuele leerling	individuele leerling
communicatiedoel	een informatieve video navertellen	een persoon precies beschrijven zodat die wordt teruggevonden

Praktische organisatie

Ik laat de spreekopdracht deze keer plaatsvinden in ons pedagogisch lokaal waar we veel meer ruimte hebben. De leerling neemt opnieuw plaats bij de leerkracht om zijn/ haar verhaal te brengen terwijl de andere leerlingen een taak krijgen om af te werken tijdens het lesuur.

Het gaat om een korte spreekopdracht van een twee- à drietal minuten per leerling. Hierdoor kan ik ongeveer 10 leerlingen per lesuur evalueren. De spreekopdracht moet plaatsvinden vóór de Paasexamens en omwille van een toetsvrije week die van toepassing is 1 week vóór de Paasexamens, vindt de spreekopdracht plaats in week 11. Er zijn tevens opnieuw herkansingen mogelijk die in dezelfde week nog plaatsvinden maar dan wel tijdens de pauzes.

Mijn timing was helaas nogal krap ingeschat. Omwille van de toetsvrije week vóór de examens heb ik leerlingen die nog niet aan de beurt kwamen laten kiezen om ofwel de spreekopdracht toch nog af te leggen in de toetsvrije week ofwel pas na de Paasvakantie. Sommige leerlingen hebben de spreekopdracht dus pas afgelegd na de Paasvakantie.

De evaluatie

Ik maak deze keer enkel gebruik van deel A en deel B uit het Evaluleerrooster omdat het gaat om een korte opdracht. Dit ziet er als volgt uit:

	-	+	++	FEEDBACK
	(0-1) 2-3-4	6-7	8-9-10	
	De opdracht is nog niet voldoende uitgevoerd.	De opdracht is eerder wel of voldoende uitgevoerd.	De opdracht is (zeer) goed uitgevoerd.	

	A	Je tekst beantwoordt nog niet voldoende aan het communicatiemodel.	Je tekst beantwoordt eerder wel of voldoende aan het communicatiemodel.	Je tekst beantwoordt (volledig) aan het communicatiemodel.	
		De gekozen woordenschat ondersteunt nog niet voldoende het communicatiemodel.	De gekozen woordenschat ondersteunt voldoende het communicatiemodel.	De gekozen woordenschat ondersteunt volledig het communicatiemodel.	
		Het gebruik van visuele ondersteunende elementen ondersteunt nog niet voldoende het communicatiemodel.	Het gebruik van visuele ondersteunende elementen ondersteunt voldoende het communicatiemodel.	Het gebruik van visuele ondersteunende elementen ondersteunt volledig het communicatiemodel.	
	B	De inhoud leidt nog niet voldoende tot het bereiken van het gespreksdoel.	De inhoud leidt voldoende tot het bereiken van het gespreksdoel.	De inhoud leidt tot het volledig bereiken van het gespreksdoel.	
		Het gebrek aan grammaticale correctheid leidt nog niet tot het voldoende begrijpen van je tekst.	De grammaticale correctheid leidt tot het voldoende begrijpen van je tekst.	De grammaticale correctheid leidt tot het vlot begrijpen van je tekst.	
		De tekst bevat nog niet voldoende inhoud om het gespreksdoel te bereiken.	De tekst bevat voldoende inhoud om het gespreksdoel te bereiken.	De tekst bevat alle inhoud om het gespreksdoel te bereiken.	
		Je gebrekkige uitspraak, articulatie en intonatie leiden tot het nog niet voldoende begrijpen van je tekst.	Je uitspraak, articulatie en intonatie leiden tot het voldoende begrijpen van je tekst.	Je uitspraak, articulatie en intonatie leiden tot het vlot begrijpen van je tekst.	

Hieronder in detail de verschillende criteria waarmee ik als leerkracht rekening hield voor de evaluatie met in de blauwe kleur opnieuw enkele concrete voorbeelden.

In het eerste deel **A** selecteerde ik 2 evaluatiecriteria. Om je tekst te laten beantwoorden aan het communicatiemodel moet:

- de gekozen woordenschat het communicatiemodel ondersteunen (*je suis venu vous signaler, au moment de sa disparition, porter des vêtements, etc.*)
- het gebruik van visuele, ondersteunende elementen het communicatiemodel ondersteunen (*photo claire avec détails*)

In deel **B** selecteerde ik de belangrijkste inhoudelijke vereisten en weerhield 3 evaluatiecriteria. Opdat de inhoud leidt tot het bereiken van het spreekdoel moet:

- alle inhoud aanwezig zijn (*alle belangrijke info omtrent de verdwijning en de concrete beschrijving*)
- de tekst vlot begrepen worden door de grammaticale correctheid (*actie: quelqu'un a disparu (passé composé), elle/il portait ... (beschrijvend: imparfait), expression de sentiment: subjonctif*)
- de uitspraak, articulatie en intonatie leiden tot het vlot begrijpen van de tekst (*de (werk)woorden correct, vlot en duidelijk uitspreken*)

Scores:

Ik liet deze keer op voorhand weten aan de leerlingen dat het belangrijk is om aan alle criteria te voldoen om te slagen. Dit betekent dus dat bij 1 criteria in zone 1, de opdracht nog niet geslaagd is en ze een onvoldoende behaalden. Indien een leerling een onvoldoende haalde was dit vaak omwille van het foutief inzetten van de subjonctif présent. De leerlingen hebben vóór de Krokusvakantie geleerd wanneer ze de subjonctif présent inzetten. Voor het uitdrukken van hun gevoelens is dit bijvoorbeeld: je regrette que je n'aie pas de photo de son scooter OF je suis triste qu'elle soit disparue. De leerlingen die niet slaagden voor de spreekopdracht pasten in de meeste gevallen de werkwoordtijden verkeerd toe. Deze leerlingen liet ik dan opnieuw herkansen.

Aangezien het een korte spreekopdracht was met slechts 5 evaluatiecriteria kon ik onmiddellijk een nabespreking doen met de leerlingen over alle criteria. De leerlingen kregen dus meteen feedback inclusief een cijfer.

Sommige leerlingen vonden het als eerste reactie 'oneerlijk' dat ze bij 1 gemist criteria een onvoldoende kregen. 1 leerlinge wilde zelfs niet herkansen omdat ze met een 4 op 10 tevreden was. Nog een andere leerlinge behield ook haar 4 op 10 omdat ze er verder geen energie meer in wilde steken. De andere leerlingen (in totaal 10 leerlingen) hebben de herkansing wel benut. 90% van deze leerlingen slaagden erin de opdracht goed of bijna goed af te leggen en zagen hierdoor hun cijfer aangepast worden in een 6 of 7 op 10. Ik merk vooral dat de herkansing goed werkt voor leerlingen die echt nog moeite hebben om een spreekopdracht zelfstandig tot een goed einde te brengen. Met de tips ter voorbereiding van de herkansing kunnen nu ook leerlingen die moeite hebben om aan te klampen toch nog tot een mooi resultaat komen en hier ook motivatie uit halen.

Hieronder ook de samenvatting van de resultaten voor de drie klassen en de vergelijking met de eerste opdracht.

OPDRACHT	Aantal leerlingen	Gemiddelde score	1-4	6-7	8-10	Aantal herkansingen
1	66	6,9	8	41	17	7
2	63	6,9	12	25	26	10

Samenvatting:

Ik vond het als leerkracht interessant om een korte spreekopdracht uit te testen die relatief weinig lesuren inneemt. De opdracht was erg realistisch, uit het leven gegrepen. Het communicatiedoel van deze opdracht was erg verschillend van de vorige opdrachten en meer praktisch van aard. Het ging in dit geval over een echte taalhandeling met een concreet doel voor ogen: ervoor zorgen dat de politie je vriend(in) snel terugvindt. Het is bovendien ook fijn om onmiddellijk te kunnen terugkoppelen aan de leerlingen.

Als feedback kregen de leerlingen enkel de vooropgestelde omschrijving uit het Evaluleerrooster. Met een minimum aan criteria is het ook meteen duidelijk en verliep de feedback ook telkens zeer vlot.

Het element timing speelde opnieuw een onvoordelige rol. Aangezien deze opdracht werd ingepland in een heel korte periode van 5 weken tussen de Krokusvakantie en de Paasvakantie, was het zeer nipt om alle leerlingen aan bod te laten komen vóór de toetsvrije⁹ week. De herkansingen lukten wel nog allemaal in dezelfde week.

POSITIEF: leerlingen...	NEGATIEF: leerlingen...
hebben relatief weinig voorbereiding thuis	leren hun tekst helemaal vanbuiten
spreken in een realistische situatie	kopiëren (soms) de tekst van anderen
kunnen creatief een foto inzetten als ondersteuning van hun spreken	vinden het soms 'oneerlijk' wanneer ze een onvoldoende krijgen bij 1 criteria in zone 1

⁹ Binnen het VJC is er een afspraak dat er 1 week vóór de examenperiode geen toetsen meer worden afgenomen zodat de leerlingen zich voldoende kunnen voorbereiden voor de aankomende examens.

leren gevoelens uitdrukken	zijn erg gefocust op hun cijfer
leren hun werkwoordtijden ook in een spreekopdracht toepassen	konden hun opdracht niet allemaal afleggen vóór de paasvakantie
krijgen onmiddellijk feedback	
kunnen herkansen	

5.3 Trimester 3: eigen ontwerp van een spreekopdracht

5.3.1 Spreekopdracht 5: présenter une idée écologique (opiniërend)

De voorbereiding

In het laatste trimester werd er met de vakgroep besproken om eventueel nog een video-opdracht als spreekoefening te integreren. In het kader van dit actie-onderzoek besliste ik om hiervan af te wijken. In de plaats organiseerde ik opnieuw een spreekopdracht in de klas tijdens de lessen. We behandelden in de periode april-mei traject 5 van NQF4 gelinkt aan het thema 'l'écologie et l'environnement'. Volgende doelstellingen kwamen o.a. aan bod:

- kennismaken met een lexicon omtrent milieu en duurzaamheid
- de nieuwe woordenschat activeren in verschillende oefenvormen
- verschillende milieuproblematieken begrijpen (watertekort, plasticvervuiling, nieuwe energieën)
- leesteksten begrijpen en analyseren
- een eigen mening vormen met betrekking tot duurzaamheid en de klimaatproblematiek
- video's begrijpen en kernboodschappen weergeven

Op basis van deze doelstellingen creëerde ik een nieuwe spreekopdracht in de vorm van een presentatie voor de klas. De leerlingen kiezen ervoor om alleen of in duo een creatief ecologisch idee uit te werken en te presenteren voor de klas.

De opdracht

Als introductie van ons nieuwe hoofdstuk omtrent ecologie bracht ik zelf al eens een grote fles handzeep mee naar de klas van het merk 'Ecover' en ik legde uit dat ik mijn zeepdispensers vul met plantaardige, biologisch afbreekbare zeep. Op deze manier probeer ik zelf mijn steentje bij te dragen aan het verminderen van de afvalberg en het minder vervuilen van ons water.

Ik vroeg de leerlingen om voor hun spreekopdracht ook een object mee naar de klas te brengen ter ondersteuning van hun spreekopdracht. Naast een object is ook de noodzakelijke powerpointpresentatie een manier om hun idee te ondersteunen.

Aangezien ik les geef aan studenten in de doorstroomfinaliteit: natuurwetenschappen, economische wetenschappen en humane wetenschappen, leek het me een passend idee om hen te laten nadenken over zowel wetenschappelijke als maatschappelijke argumenten.

De opdracht wordt volledig aangereikt in de vorm van een verhaal.

We zijn op zoek naar creatieve ideeën om onze negatieve impact op het milieu te reduceren. Je stelt een origineel idee voor aan de klas en je brengt hiervoor zowel wetenschappelijke als maatschappelijke argumenten naar voren. Breng op z'n minst 1 object mee naar de klas om je idee te demonstreren en uit te leggen voor de klas.

De praktische organisatie

Aangezien ik voldoende voorbereidingstijd wilde geven voor deze spreekopdracht, deelde ik de opdracht op in 4 fases:

1. hun idee posten en laten weten of ze de opdracht alleen of als duo uitvoeren
2. hun tekst uitschrijven
3. hun powerpointpresentatie delen
4. het uitvoeren zelf van hun spreekopdracht

Voor de 4 verschillende fases werkte ik telkens met deadlines en ik liet hen hun voorbereiding telkens posten op smartschool.

Hieronder ook de ondersteunende slides die ik deelde met de leerlingen om de verwachtingen ten opzichte van de opdracht duidelijk te maken.

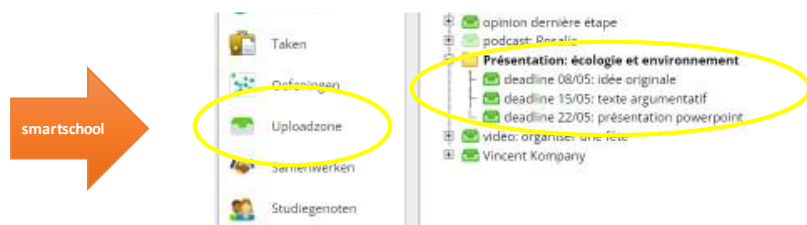
EXPRESSION ORALE

Trajet 5: l'écologie et l'environnement

SITUATION:

Nous cherchons des **idées créatives** pour **diminuer notre impact négatif sur l'environnement**. Présente une idée originale en classe et argumente du point de vue scientifique et social. Emporte **au moins un objet** pour démontrer et expliquer ton idée.

- 1) travailler seul ou à deux
- 2) trouver une **idée** originale à expliquer à partir d'un objet (**08/05**)
- 3) écrire un **texte** argumentatif avec des informations scientifiques et sociales (**15/05**)
- 4) créer une **présentation** en powerpoint (**22/05**)

	-	+	++	FEEDBACK
	[0-2] 4-8	12-14	16-20	
	De opdracht is nog niet voldoende uitgevoerd.	De opdracht is eerder wel of voldoende uitgevoerd.	De opdracht is (zeer) goed uitgevoerd.	

evaluatie

	-	+	++		
A	Je tekst beantwoordt nog niet voldoende aan het communicatiemodel.	Je tekst beantwoordt eerder wel of voldoende aan het communicatiemodel.	Je tekst beantwoordt (volledig) aan het communicatiemodel.	vocabulaire T5	
	De gekozen woordenschat ondersteunt nog niet voldoende het communicatiemodel.	De gekozen woordenschat ondersteunt voldoende het communicatiemodel.	De gekozen woordenschat ondersteunt volledig het communicatiemodel.		presenteren aan een publiek (intro, midden, slot)
	De gekozen signaalwoorden ondersteunen nog niet voldoende het communicatiemodel.	De gekozen signaalwoorden ondersteunen voldoende het communicatiemodel.	De gekozen signaalwoorden ondersteunen volledig het communicatiemodel.		
B	De inhoud leidt nog niet voldoende tot het bereiken van het gespreksdoel.	De inhoud leidt voldoende tot het bereiken van het gespreksdoel.	De inhoud leidt tot het volledig bereiken van het gespreksdoel.	grammatica correct inzetten	
	Het gebrek aan grammaticale correctheid leidt nog niet tot het voldoende begrijpen van je tekst.	De grammaticale correctheid leidt tot het voldoende begrijpen van je tekst.	De grammaticale correctheid leidt tot het vlot begrijpen van je tekst.		creatief en origineel
	De tekst bevat nog niet voldoende creatieve inhoud om het spreekdoel te bereiken.	De tekst bevat voldoende creatieve inhoud om het spreekdoel te bereiken.	De tekst bevat alle creatieve inhoud om het spreekdoel te bereiken.		
	Het gebrek aan samenhang leidt tot het nog niet voldoende begrijpen van je tekst.	De samenhang (van je tekst) leidt tot het voldoende begrijpen van je tekst.	De samenhang (van je tekst) leidt tot het vlot begrijpen van je tekst.		duidelijk spreken voor een publiek
	Je gebrekkige uitspraak en articulatie leiden tot het nog niet voldoende begrijpen van je tekst.	Je uitspraak en articulatie leiden tot het voldoende begrijpen van je tekst.	Je uitspraak en articulatie leiden tot het vlot begrijpen van je tekst.		
	Je spreekt tempo (met inbegrip van pauzes en herstelacties) leidt tot het nog niet voldoende begrijpen van je tekst.	Je spreekt tempo (met inbegrip van pauzes en herstelacties) leidt tot het voldoende begrijpen van je tekst.	Je spreekt tempo (met inbegrip van pauzes en herstelacties) leidt tot het vlot begrijpen van je tekst.		zelfstandig werk
C	Je hebt bij de uitvoering van de opdracht te veel ondersteuning nodig.	Je voert de opdracht met beperkte ondersteuning uit.	Je voert de opdracht zelfstandig uit.		
	Je hebt nog te veel ondersteuning nodig bij de opvolging van inhoudelijke en communicatieve vereisten. (zie B)	Je hebt beperkte ondersteuning nodig bij de opvolging van inhoudelijke en communicatieve vereisten. (zie B)	Je volgt zelfstandig de inhoudelijke en communicatieve vereisten op.		

Hieronder een overzicht met de verschillende kenmerken van de derde spreekopdracht.

	OPDRACHT 1 les médias	OPDRACHT 2 décrire une personne	OPDRACHT 3 l'écologie
criteria	10	5	8
herkansing	ja	ja	nee
andere vaardigheden	luisteren en schrijven	schrijven	schrijven en interactie
feedback	cijfer en commentaar	cijfer en mondeling commentaar	zelfevaluatie, cijfer en commentaar
ondersteuning	schema met kernwoorden	een foto	een voorwerp en een powerpoint
type spreekopdracht	structurerend	beschrijvend	opiniërend
kanaal	mondeling gesprek	mondeling gesprek	presentatie
ontvanger	leerkracht	politieagent	leerlingen van de klas
verzender	individuele leerling	individuele leerling	individuele leerling of twee leerlingen samen
communicatiedoel	een informatieve video navertellen	een persoon precies beschrijven	een creatief ecologisch idee voorstellen

Voor de spreekopdracht zelf maak ik drie lessen vrij in week 21 ruimschoots vóór de examenperiode van juni.

Bij het opgeven van de spreektaak kreeg ik regelmatig de vraag hoeveel spreektijd er voorzien is. Ik heb uiteindelijk beslist om mijn leerlingen uit te leggen dat ik minimum 3 minuten spreektijd per persoon verwacht.

De evaluatie

Ik werk zelfstandig een Evaluleerrooster uit bestaande uit drie delen. Hieronder in detail de verschillende criteria waarmee ik als leerkracht rekening houd voor de evaluatie met in de blauwe kleur opnieuw enkele concrete voorbeelden voor het evalueren.

In het eerste deel **A** selecteerde ik 2 evaluatiecriteria. Om je tekst te laten beantwoorden aan het communicatiemodel moet:

- de gekozen woordenschat het communicatiemodel ondersteunen (*l'environnement, notre impact écologique, la pollution, le taux de dioxyde de carbon, etc.*)
- de gekozen signaalwoorden het communicatiemodel ondersteunen (*bonjour, aujourd'hui je voudrais vous parler de, ensuite, puis, encore un argument important, merci d'avoir écouté, etc.*)

In deel **B** keek ik naar de inhoudelijke vereisten en selecteerde ik in totaal 5 evaluatiecriteria. Opdat de inhoud leidt tot het bereiken van het spreekdoel moet:

- de tekst vlot begrepen worden door de grammaticale correctheid (de zinsconstructies moeten leiden tot het vlot begrijpen van de boodschap)
- de tekst alle creatieve inhoud bevatten (een powerpoint die de boodschap voldoende ondersteunt, een object voor een demonstratie, een origineel idee)
- de tekst vlot begrepen worden door de samenhang (duidelijke argumenten, pro's en con's, cijfermateriaal, enz.)
- de uitspraak en de articulatie leiden tot het vlot begrijpen van de tekst (de woorden correct, vlot en duidelijk uitspreken)
- de tekst vlot begrepen worden door een aangepast spreektempo (met inbegrip van pauzes en herstelacties) (je tekst vanbuiten kennen, gebruiken mag maar zonder voortdurend af te lezen)

Tot slot, is het belangrijk dat de opdracht zelfstandig wordt uitgevoerd. Hiervoor voegde ik in deel C volgende evaluatiecriteria toe:

- zelfstandig inhoudelijke en communicatieve vereisten op te volgen (de planning respecteren en je voorbereiding tijdig posten op smartschool)

Scores:

De evaluatie gebeurt opnieuw aan de hand van het Evaluleerrooster opgesteld op basis van 8 criteria.

In tegenstelling tot de vorige spreekopdracht waarbij 1 criteria in zone 1 ervoor zorgde dat het spreekdoel niet kon behaald worden, trek ik het minimum voor de derde spreekopdracht op naar 2 criteria in zone 1. We beschikken immers in totaal over 8 verschillende criteria die van toepassing zijn en geëvalueerd worden. Er was deze keer weliswaar geen herkansing van toepassing.

Om de leerlingen meer te laten focussen op hun leerproces en minder op het cijfer, laat ik de leerlingen een zelfevaluatie invullen na afloop van hun spreekopdracht. De leerlingen dienen 3 dingen op te sommen waarover ze zelf tevreden zijn. Daarnaast laat ik ze ook 1 verbeterpunt formuleren dat ze voor zichzelf meenemen ter voorbereiding van hun mondeling examen in juni.

Sommige leerlingen vinden het moeilijk om 3 positieve dingen over hun prestatie te benoemen. Ik liet hen dan verder nadenken over de voorbereiding, de powerpoint, het spreektempo, enzovoort. Op die manier slaagde iedere leerling erin om drie dingen op te sommen.

Na afloop van de spreekopdrachten bezorgde ik het evaluatieformulier met de zelfevaluatie en de evaluatie van de leerkracht inclusief persoonlijke feedback terug aan de leerlingen. Dit gebeurde op het einde van week 21.

Hieronder ook de samenvatting van de resultaten voor de drie klassen.

OPDRACHT	Aantal leerlingen	Gemiddelde score	1-4	6-7	8-10	Aantal herkansingen
1	66	6,9	8	41	17	7
2	63	6,9	12	25	26	10
3	65	7,0	10	29	26	/

Samenvatting

Ik ben heel positief verrast over de creativiteit van de leerlingen. Er waren slechts enkele ideeën overlappend met andere duo's/leerlingen. Inhoudelijk vond ik de uitwerking van de argumentatie over het algemeen ook heel erg sterk. De leerlingen schonken over het algemeen ook voldoende aandacht aan het inleiden en afsluiten van hun presentatie. Mijn leerlingen waren het duidelijk ook gewoon om een visueel ondersteunende powerpoint te creëren. De meeste leerlingen hebben eigenlijk perfect kunnen beantwoorden aan de verwachtingen van de opdracht wat wil zeggen dat de verwachtingen ook duidelijk waren voor de leerlingen.

Moeilijker vonden de leerlingen om een passend object uit te zoeken. Sommige leerlingen hebben er echt een knutselwerk van gemaakt. Andere leerlingen brachten een plantje mee of een drinkfles. Leerlingen die omwille van hun tweetaligheid bij andere spreekopdrachten vaak hoog scoorden, scoorden nu soms wat minder aangezien hun idee te moeilijk werd uitgelegd. Dit gebeurde bijvoorbeeld ook bij leerlingen die te moeilijke woorden gebruikten. Het communicatiedoel is uiteraard om je idee bij de leerlingen duidelijk verstaanbaar uit te leggen en dit wordt niet verwezenlijkt wanneer de woorden niet gekend zijn bij het gros van de leerlingen.

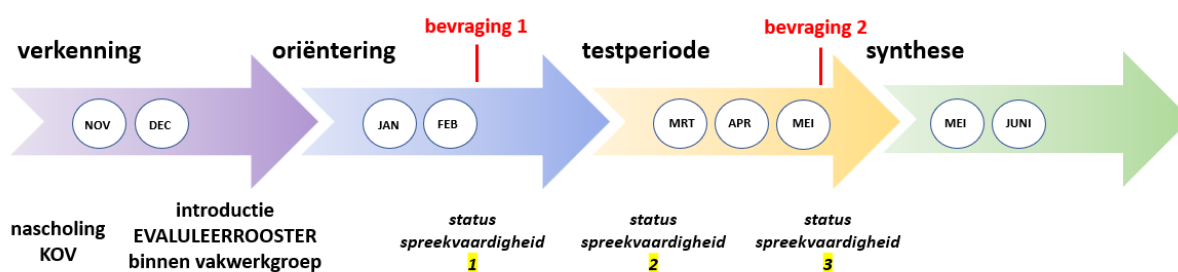
Hieronder nog een samenvatting met positieve en negatieve ervaringen vanuit het standpunt van de leerlingen.

POSITIEF: leerlingen...	NEGATIEF: leerlingen...
werken creatief	ervaren over het algemeen veel stress bij spreekvaardigheid voor de klas
kunnen in duo werken om zich comfortabeler te voelen voor de klas	werken soms met vertaalprogramma's of nemen te moeilijke termen over vanuit de literatuur
leren planmatig te werken	
passen verschillende vaardigheden toe (schrijven, ontwerpen, presenteren, ...)	
leren samenwerken (enkel voor duo's)	
werken omtrent duurzaamheid	
leren een eigen argumentatie uitbouwen	

6 Conclusie en reflectie

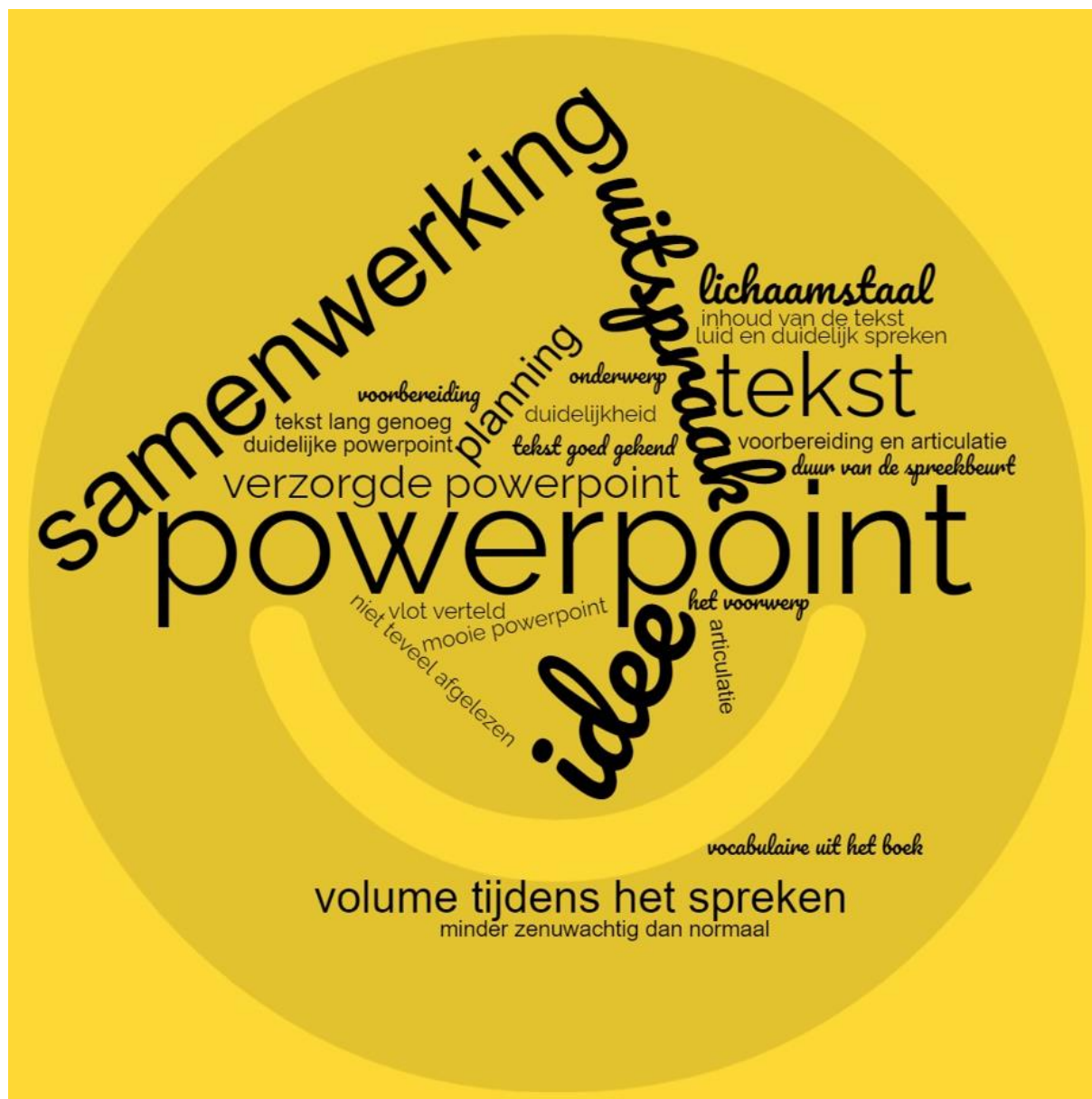
6.1 Next steps

Zoals jullie zien op onderstaande tijdslijn hebben we zopas de laatste test uitgevoerd om dit actie-onderzoek af te ronden. Binnenkort zullen de leerlingen een summatieve spreektaak afleggen tijdens de examenperiode. Met dit vooruitzicht liet ik mijn leerlingen een zelfevaluatie invullen na afloop van de laatste spreekopdracht, 'présenter une idée écologique'.

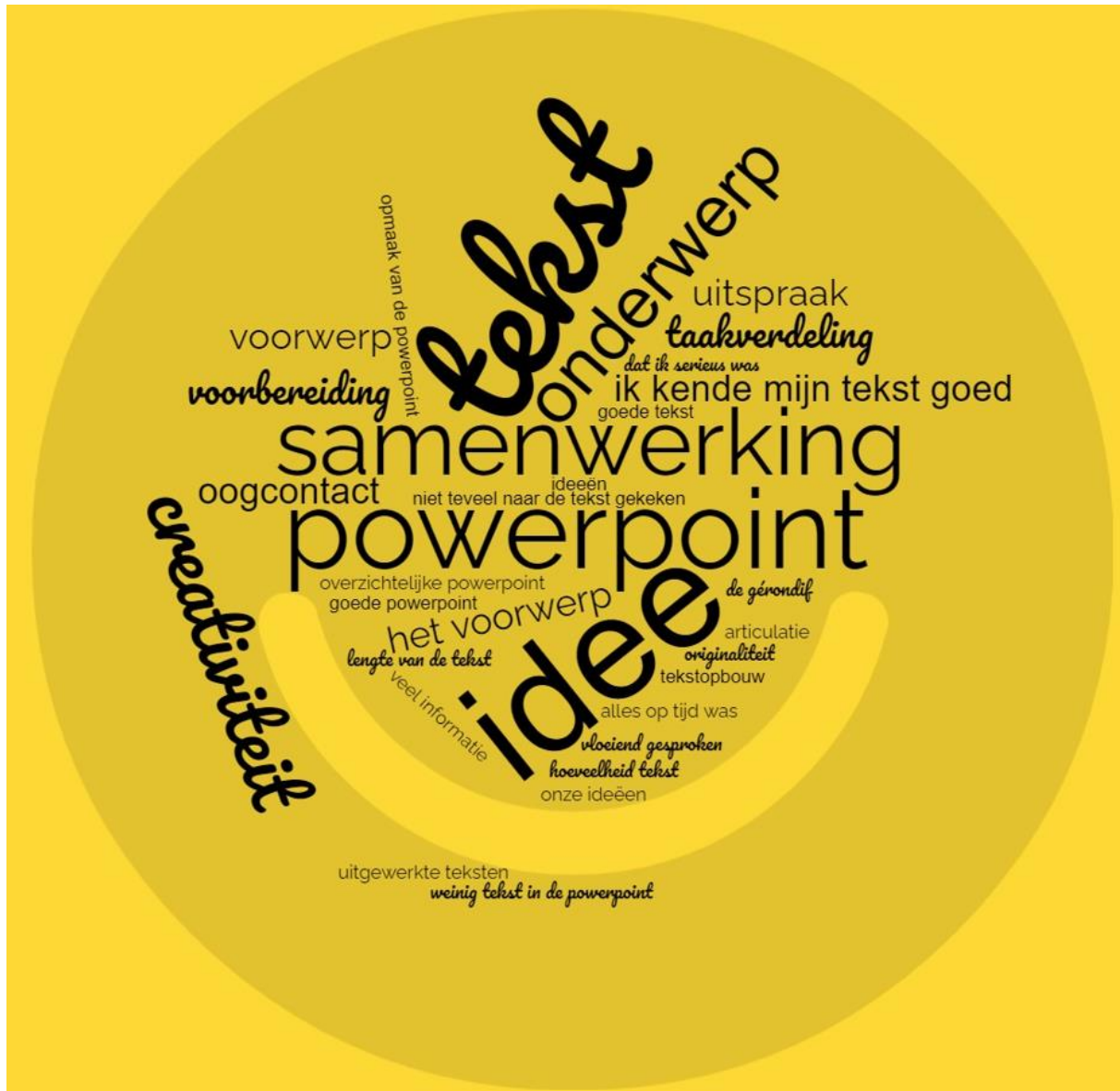

Allereerst vroeg ik hen om 3 dingen op te sommen waar ze zelf tevreden over zijn na afloop van de presentatie. Voor sommige leerlingen was het soms moeilijk om drie dingen te noteren waar ze zelf met tevredenheid op terugkijken. Ik verzamelde alle terugkoppelingen per klas en ik ontwierp, tevens per klas, een woordenwolk. Dit geeft volgende resultaten.

De klas IV05 Economische Wetenschappen is voornamelijk tevreden over de onderlinge samenwerking en de powerpoint. Daarnaast krijgen ook de tekst als het idee als de uitspraak een hoge tevredenheid.

De leerlingen van de klas IV10 Natuurwetenschappen zijn het meest tevreden over de tekst en het idee. Ze vinden daarnaast ook de powerpoint en de samenwerking erg geslaagd. Tot slot geven ze ook een algemene tevreden indruk over hun onderwerp en hun creativiteit.

Ten tweede, vroeg ik aan mijn leerlingen om 1 verbeterpunt voor zichzelf te noteren ter voorbereiding van het mondelinge examen van juni. Alle verbeterpunten van alle klassen werden opnieuw gezamenlijk geanalyseerd en herleid tot een top 5 van meest geformuleerde antwoorden. Hieronder de samenvatting.

	verbeterpunt voor het mondelinge examen
1	minder stressen (20)
2	mijn tekst beter leren/kennen (17)
3	meer tijd in mijn voorbereiding steken (12)
4	spreektempo verbeteren/ minder stotteren (9)
5	letten op uitspraak (6)

Bovenstaande reflectie van de leerlingen over hun eigen inspanningen is de uiteindelijke feedforward om het groeiproces te stimuleren en competenties verder te ontwikkelen. We komen nu echt tot de essentie, dit is het leerproces van de leerling en het sturen van hun eigen leerproces. Bovendien geeft het jou als leerkracht een inkijk hoe leerlingen zelf naar hun prestaties kijken.

Wat betreft het verbeterpunt mogen we natuurlijk niet vergeten dat presenteren voor een publiek sowieso al stresserend is, laat staan in een vreemde taal. Het belangrijkste hierin is te waken over een veilig klasklimaat. Dit is een klimaat waar elke leerling zichzelf kan zijn en waar iedereen positief staat ten opzichte van mekaar. Ik tracht mijn leerlingen ook gerust te stellen dat de aanwezigheid van stress ook belangrijk is om te presteren. Per slot van rekening is omgaan met stress ook een leerproces.

Een tweede grote verbeterpunt is meer oefenen op voorhand en de tekst grondiger te kennen. Tenslotte vinden de leerlingen ook vaak dat ze nog meer kunnen waken over hun spreektempo en een correcte uitspraak.

Zelf heb ik het gevoel dat mijn leerlingen door de verschillende spreekkansen doorheen het jaar voldoende voorbereid zijn om zich mondeling te kunnen uitdrukken in de finale eindtest van juni. Ik heb er alvast alle vertrouwen in dat dit goed komt en ik kijk er ook echt naar uit!

6.2 Hoe waren de ervaringen van andere leerkrachten Frans?

Zoals gezegd zijn alle leerkrachten Frans in het vierde jaar met hetzelfde, nieuwe handboek van start gegaan in lijn met de nieuwe eindtermen. Ook hun ervaringen om spreekvaardigheid te organiseren en te evalueren zijn interessant voor dit actie-onderzoek. Tijdens de maand mei vroeg ik aan 6 leerkrachten van de tweede graad voor het vak Frans als MVT om een korte enquête in te dienen omtrent evaluatie. Vier leerkrachten hebben de enquête ook effectief ingevuld. Ik verwijs hiervoor ook naar bijlage 7. Hieronder volgen enkele resultaten:

De leerkrachten die de enquête invulden maakten alle vier reeds gebruik van de nieuwe evaluatiemethodieken aangereikt via het KOV.

3 op 4 maakt gebruik van het Evaluleerrooster voor spreekvaardigheid
 1 op 4 maakt gebruik van het Conjunctieve Rooster voor spreekvaardigheid

Hieronder de positieve en negatieve bevindingen van mijn collega-leerkrachten Frans in de tweede graad gekoppeld aan het Evaluleerrooster dat ikzelf uittestte.

POSITIEF	NEGATIEF
het duidt zich vlot aan	tijdrovend als je werkt met herkansingen
correct naar de leerlingen	te strikt volgen, werkt niet
het is makkelijker om punten toe te kennen	een herkansing is soms echt nodig anders leren de leerlingen niets bij
je werkt met heldere criteria	
feedback	
transparantie	
betrouwbaarheid	
duidelijk voor de leerkracht en de leerlingen	

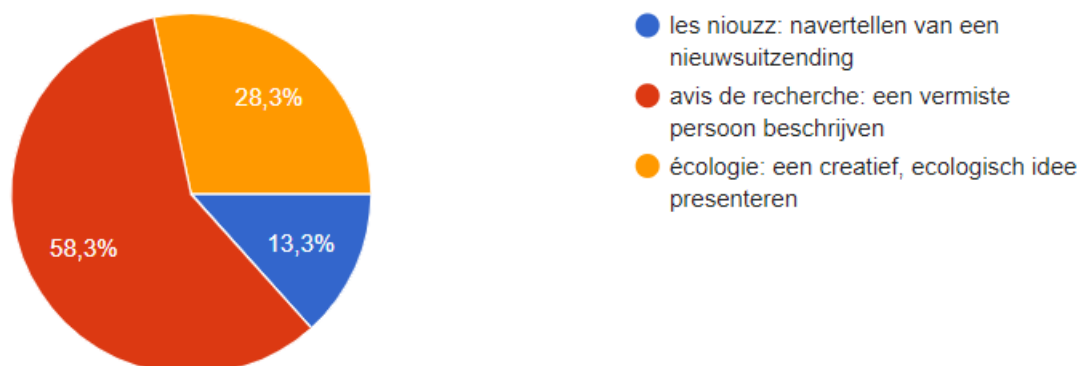
Al hun bevindingen sluiten naadloos aan bij mijn eigen ervaringen doorheen dit actie-onderzoek. Ook de ervaren leerkrachten staan positief tegenover de nieuwe methodologie. Ze botsen evenwel, net zoals ik, tegen een aantal nadelige elementen zoals de tijd die nodig is voor de praktische organisatie om ook herkansingen te integreren. Daarnaast geven zij ook aan dat het gebruik maken van een herkansing echt nodig is als leermoment. Tot slot vermelden zij ook dat het te strikt opvolgen van het rooster om punten toe te kennen niet werkt. Waarom dit niet werkt zullen we ook terugzien in de resultaten van de tweede bevraging bij de leerlingen zelf.

6.3 Hoe ervaren de leerlingen zelf de nieuwe evaluatiemethodiek?

Om dit te weten te komen organiseerde ik opnieuw een anonieme bevraging bij mijn leerlingen via Google Forms omtrent de evaluatiemethode zoals toegepast in trimester 2 en 3. In totaal vulden 60 leerlingen de enquête in. Zie bijlage 8.

6.3.1 Welke spreekopdracht vonden mijn leerlingen het leukst?

Plezier beleven aan taal zorgt voor motivatie. Vandaar dat ik mijn leerlingen allereerst de vraag stelde welke van de drie spreekopdrachten zij het leukste vonden. Uit de bevraging komt naar boven dat de tweede spreekopdracht, waarbij de leerlingen een vermiste persoon moesten beschrijven, als de leukste opdracht wordt beschouwd. Bijna 60% van de leerlingen vond deze opdracht het leukste.

Van de argumenten die de leerlingen aanreiken voor hun voorkeur heb ik hieronder de meest geciteerde antwoorden per spreekopdracht opgelijst. Kanttekening: ik hield hierbij geen rekening met een blanco antwoord of ‘niets’ als geformuleerde antwoord aangezien dit geen toegevoegde waarde bijbrengt voor dit actie-onderzoek.

	OPDRACHT 1 les médias	OPDRACHT 2 décrire une personne	OPDRACHT 3 l'écologie
1	werken met actuele thema's (3)	makkelijk (15)	je kon met 2 werken (6)
2	leuk om over te praten (2)	leuk om te doen (6)	interessant thema (3)
3	niet moeilijk (2)	ik moet niet voor de klas spreken (5)	creatief uitwerken met powerpoint (3)
4	interessant thema (2)	handig voor het dagelijkse leven (3)	veel vrijheid (2)

Om een spreekopdracht als ‘leuk’ te typeren onthouden we dus dat de moeilijkheidsgraad de belangrijkste factor speelt. Daarnaast zien we ook dat het communicatief handelen van de tweede opdracht erg aanspreekt bij de leerlingen. Tot slot merken we ook op dat actuele thema's, reële situaties en creativiteit de leerlingen erg aanspreekt.

Bovenstaande terugkoppeling van de leerlingen bevestigt dat de verschillende spreekopdrachten doorheen het schooljaar voldoende gevarieerd zijn en mooi aansluiten bij de leefwereld van onze jongeren.

6.3.2 Hoe staan de leerlingen tegenover het Evaluleerrooster?

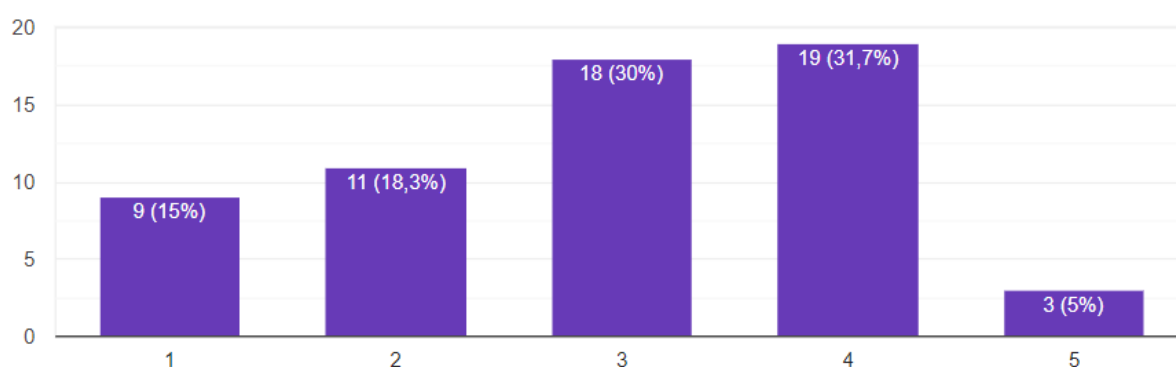
Voor het beoordelen van de nieuwe evaluatiemethode stelde ik opnieuw 5 vragen aan mijn leerlingen identiek aan de voorgaande enquête van januari. Het betreft volgende vragen:

1. Hoe tevreden ben je over de nieuwe manier van evalueren voor spreekvaardigheid?
2. Wat vond je positief aan deze manier van evalueren?
3. Wat vond je negatief aan deze manier van evalueren?

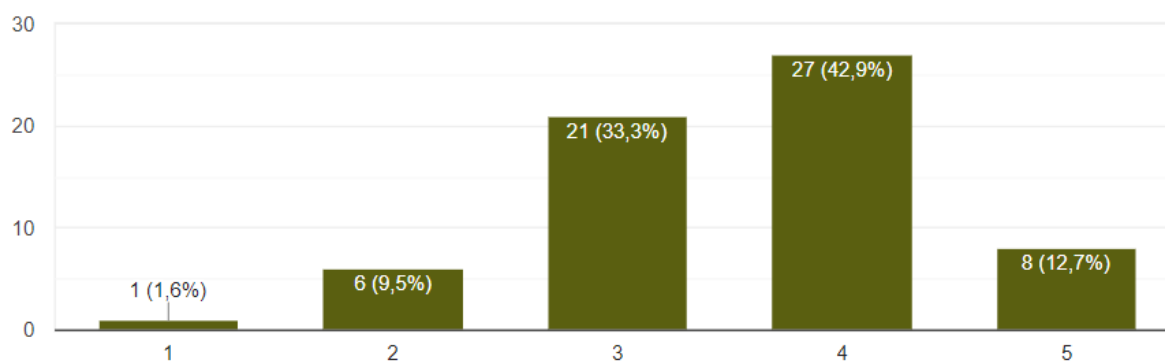
4. Hoe tevreden ben je over de feedback ontvangen na de evaluatie?
5. Leg uit waarom je eerder wel of niet tevreden bent over de ontvangen feedback.

Wanneer we de resultaten van de tevredenheid in mei vergelijken met die van februari merken we een duidelijke negatieve trend. Wat betreft de tevredenheid over de nieuwe evaluatiemethode merken we een duidelijke afname van de tevreden leerlingen (4): - 11 %punten en van de zeer tevreden leerlingen (5): - 8 %punten. De categorie van matig tevreden leerlingen blijft eerder stabiel op 30%. De categorie van ontevreden leerlingen (2) verdubbelt met + 9 %punten en de zeer ontevreden leerlingen (1) met + 13 %punten.

Leerlingenbevraging mei

Leerlingenbevraging februari

Bij de laatste bevraging van mei geeft 37% van de leerlingen aan dat ze tevreden tot zeer tevreden (score 4 en 5) te zijn over de **nieuwe manier van evalueren**. In februari bedroeg dit percentage nog 62%. In mei geeft 63% van de leerlingen een ontevreden tot matig tevreden score (1 tot 3). In februari bedroeg dit percentage nog 38%.

Op de open vragen 2 en 3 waar de leerlingen invulden wat ze positief en negatief vinden aan de nieuwe manier van evalueren werden volgende antwoorden het vaakst geformuleerd.

	positief
1	duidelijker (10)
2	je ziet heel goed wat al goed gaat en waarin je kan verbeteren (8)
3	de vele aspecten die beoordeeld worden (8)
4	dat zelfstandigheid, moeite en voorbereiding ook mee beoordeeld worden (5)
5	3 duidelijke hoofdcriteria (communicatiemodel/inhoud/zelfstandigheid) (3)

We kunnen dus concluderen dat leerlingen de informatie en de opbouw van het Evaluleerrooster duidelijk en concreet vinden. Bovendien geven leerlingen aan dat ze uitgebreide criteria voor evaluatie positief achten alsook het feit dat het rooster duidelijk aangeeft wat je reeds goed doet. Een beschrijving zegt immers meer dan een smiley. Leerlingen weten het ook te appreciëren dat er rekening wordt gehouden met deel C: de zelfstandigheid van het uitvoeren van een opdracht. Dit beloont ook leerlingen die de deadline respecteren en hun voorbereidingen tijdig posten.

	Negatief
1	de laagste kolom weegt meestal het zwaarste door (25)
2	je kan sneller buizen of een lager cijfer halen (4)
3	het is streng (3)
4	je kan geen 5/10 meer halen (2)
5	je wordt beoordeeld op wat je fout doet, niet op wat je allemaal al goed doet (2)

Als zwaarste tegenargument ervaren leerlingen het als **oneerlijk** om een cijfer te ontvangen op basis van hun laagst scorende zone. **Bijna de helft** van de leerlingen vindt dit een negatief aspect aan het Evaluleerrooster. Dit is een duidelijk signaal van de leerlingen dat ook bij de bevindingen van de leerkrachten reeds naar boven kwam. Het te strikt opvolgen van de methodiek ervaren leerlingen als oneerlijk.

6.3.3 Wat vinden de leerlingen over de ontvangen feedback?

Wanneer we verder inzoomen op de ontvangen feedback dan geeft 63% van de leerlingen aan dat ze tevreden tot zeer tevreden (score 4 en 5) zijn over de **ontvangen feedback**. In februari bedroeg dit percentage 62%. Terwijl 37% van de leerlingen een ontevreden tot matig tevreden score geeft (1 tot 3). In februari bedroeg dit percentage 38%. Deze cijfers zijn dus status quo gebleven met de vorige bevraging.

Op de open vraag waar de leerlingen invulden wat ze positief vinden aan de feedback werden onderstaande antwoorden het vaakst geformuleerd.

	positief
1	het is goede/duidelijke feedback (11)
2	ik krijg uitleg waarin ik nog kan verbeteren (10)
3	ik heb goede punten (7)
4	de feedback is opbouwend/positief geformuleerd (4)
5	ik kreeg goede tips (3)

Dit bevestigt dat leerlingen nood hebben aan veel feedback en concrete feedback met de nadruk op zaken die al goed gaan. Ook het feit dat je werkpunten meegeeft voor een volgende spreekopdracht wordt ter harte genomen. Leerlingen willen effectief graag weten hoe ze verder kunnen groeien.

Langs de andere kant zien we ook dat een deel van de leerlingen positief tegenover de feedback staat omdat ze goede punten hebben. Dat toont heel duidelijk de sterke cijfercultuur die aanwezig is. Deze leerlingen zijn te weinig aan de slag gegaan met de feedback maar onthouden helaas enkel het cijfer.

Uit de negatieve commentaren kunnen we weinig veralgemenen maar er zijn toch 2 argumenten die meermaals voorkwamen.

	negatief
1	mijn cijfer is lager dan verwacht (3)
2	meer feedback over hoe je aan een cijfer komt (2)

Hier gaat het dan voornamelijk om leerlingen die het niet eens lijken te zijn met de score die ze hebben ontvangen of een score die onvoldoende of onduidelijk is toegelicht door de leerkracht aan de leerling.

Ik onthoud dus vooral voor mezelf dat de tijd die je erin steekt om zo concreet en duidelijk mogelijk feedback te formuleren, gestaafd door concrete voorbeelden en met aandacht voor opbouwende, positieve bewoordingen worden erg geapprecieerd door het gros van de leerlingen.

6.4 Conclusie

De introductie van het Evaluleerrooster kan om meerdere redenen als geslaagd worden beschouwd.

Allereerst, het Evaluleerrooster is drie keer geïntegreerd bij spreekvaardigheid maar daarnaast ook ingezet voor het beoordelen van schrijfvaardigheid vanaf december. De leerlingen hebben dus meerdere opportuniteiten aangeboden gekregen om vertrouwd te geraken met het Evaluleerrooster.

Het rooster beschikt over een hele lijst van duidelijk omschreven criteria die in functie van de opdracht kunnen worden ingezet. Het is dus erg multifunctioneel. Kijk hiervoor naar de verschillende spreekopdrachten die aan bod kwamen: structurerend, beschrijvend en opiniërend. Het komt er dus op aan om een juiste selectie van criteria vast te leggen die het communicatiedoel van de opdracht ondersteunen. Liefst telt het rooster niet teveel criteria en dit steeds afhankelijk van het type opdracht. Voor een spreekopdracht van 3 minuten kunnen 8 criteria beoordeeld worden, voor een spreekopdracht van 1 minuut is het haalbaar om 5 criteria te beoordelen.

Als leerkracht ervaren we de evaluatie via de nieuwe methodiek als werkbaar, betrouwbaar en duidelijk. Wanneer de criteria op voorhand duidelijk vastliggen, dient de leerkracht enkel kruisjes aan te vinken per criteria en bij de feedback indien nodig nog een concreet voorbeeld te geven of te verduidelijken waarom het spreekdoel nog niet bereikt werd.

Het Evaluleerrooster zet leerlingen aan om doelgericht te communiceren in functie van het spreekdoel aangezien dit doorheen de criteria telkens opnieuw terugkomt. In deze optiek sluit het rooster uitstekend aan bij de pedagogische vereisten vanuit de eindtermen MVT om leerlingen taalvaardiger te maken. Bovendien stimuleert het jou als leerkracht om communicatieve handelingen te integreren.

Leerlingen bevestigen ook dat de feedback duidelijk vermeld staat in het rooster. Ze vinden het positief dat er altijd veel criteria zijn en afhankelijk van de opdracht ook andere criteria in rekening worden gebracht. Het rooster helpt hen om aan de verwachtingen van de spreekopdracht tegemoet te komen.

Het werken met herkansingen gaf vaak veel voldoening, zowel voor de leerling als voor de leerkracht. Ik zag leerlingen groeien en vooral motivatie scheppen uit een herkansing. Zowel motivatie als welbevinden zijn basisvoorwaarden om leren mogelijk te maken.

Een extra open feedback van de leerkracht wordt door leerlingen erg geapprecieerd waarin zowel positieve als negatieve elementen benoemd worden. Ook al staan die reeds aangeduid in het rooster. Een open commentaar geeft de mogelijkheid om extra motivatie en appreciatie uit te drukken.

Hier tegenover staat dat leerlingen veel vragen stellen wanneer een spreekopdracht enkel en alleen wordt aangeboden in de vorm van een situatieschets. Leerlingen willen steevast weten hoe lang ze moeten spreken. Ze willen hun spreken kunnen timen om te weten of ze voldoende spreken. Voor spreekopdracht 2 en 3 gaf ik hiervoor dan ook een duidelijke verwachting mee op vlak van spreektijd. Bij spreekopdracht 3 verduidelijkte ik elk criteria aan de hand van concrete voorbeelden. Het is toch echt nodig om leerlingen hierin te ondersteunen en te begeleiden. Naarmate leerlingen meer en meer vertrouwd geraken met het Evaluleerrooster kan je dit evenwel afbouwen.

En bovenal is de methodiek van het KOV voor het geven van een score zeker ter discussie vatbaar gezien zowel leerkrachten als leerlingen aanvoelen dat dit niet altijd het gewenste resultaat geeft en vooral erg demotiverend kan werken voor leerlingen.

Dit lijkt de voornaamste reden waarom de algemene tevredenheid van de leerlingen met de start van het Evaluleerrooster aanzienlijk gedaald is. Maar we moeten er ook rekening mee houden dat verandering altijd weerstand met zich meebrengt. De lat durven hoog leggen is oké maar we moeten er wel over waken dat we de lat niet te hoog leggen. Ik beschouw afgelopen vijf maanden dan ook vooral als een overgangperiode om met de nieuwe methodiek vertrouwd te geraken. Dit geldt zowel voor de leerlingen als voor de leerkrachten.

Ook in de derde graad zijn er al voorbereidingen getroffen in het VJC Hasselt om de nieuwe visie op evaluatie door te trekken vanaf volgend schooljaar. Om spreekvaardigheid te beoordelen lijkt me het Evalueerrooster een geschikte tool die zeker gehandhaafd kan worden mits aanpassing van het becijferen en uitgebreidere instructies wanneer nodig.

6.5 Reflectie

Alle verzamelde inzichten tijdens dit actie-onderzoek geven tot slot aanleiding tot een aantal mogelijke verbeterpunten en denk pistes.

1. Een cijfer toekennen op basis van een verdeling in verschillende zones OF rekening houden vanaf 2 kruisjes binnen de laagst scorende zone uit het Evaluleerrooster.
2. De situatieschets aanvullen met need-to-know informatie.
3. Bij opstart van het schooljaar een spreekopdracht opgeven zonder cijfer maar enkel werken met de feedback uit het Evaluleerrooster opdat leerlingen leren werken met de verschillende criteria en minder cijfergericht oordelen.
4. Vaker een zelfevaluatie toevoegen met aandachtspunten voor de toekomst.
5. Een digitaal document bewaren voor de leerlingen waarin hun evolutie in het spreken op een grafiek wordt weergegeven. De verschillende spreekopdrachten en criteria kunnen getoond worden op éénzelfde grafiek zodat leerlingen hun groeiproces kunnen waarnemen en opvolgen.
6. Nog meer de nadruk leggen op het integreren van communicatieve handelingen die aansluiten bij het dagelijkse leven van 16-jarigen
7. Duidelijke NO-GO's afspreken met leerlingen. Bijvoorbeeld: je kan niet slagen wanneer je een tekst volledig afleest.

Literatuurlijst

Bodson, S., Claeys, N., Colin, D., De Geyter, J., Hardeman, K., Heuleu, A., Lebrun, M., Redant, G., Scheiris, A., Stiernet, Y., Van der Avoort, P., Verelst, J., Vos, A., Wybo, A. (2022). *Nouveau Quartier Français 4*. Kalmthout: Pelckmans Uitgevers nv.

Dönszelmann, S., van Beuningen, C., Kaal, A., de Graaf, R. (2020). *Handboek vreemdetalendidactiek*. Bussum: Coutinho.

Hattie, J., Shirley, C. (2019). *Feedback om leren zichtbaar te maken*. Rotterdam: Bazalt.

Peters, E. (2017). *Woordenschat aanleren in een vreemde taal. Hoe doe je dat?* Leuven/Den Haag: Acco.

Shannon, C.E. & Weaver, W (1971). *The Mathematical Theory of Communication*. The University of Illinois Press; First Edition (US) First Printing edition (1971).

<https://pro.katholiekonderwijs.vlaanderen/dienst-curriculum-en-vorming/team-secundair-onderwijs>

https://onderwijsdoelen.be/modernisatie?onderwijsstructuur=SO_2DE_GRAAD

<https://www.coe.int/en/web/common-european-framework-reference-languages/level-descriptions>

[Frans VB - 2de graad - D-finaliteit \(katholiekonderwijs.vlaanderen\)](#)

[Referentiekader - Referentiekader Onderwijskwaliteit \(mijnschoolisok.be\)](#)

<https://www.communicationtheory.org/shannon-and-weaver-model-of-communication/>

<http://mijnschoolisok.be/wp-content/uploads/referentiekader.pdf>

<https://auvio.rtbf.be/emission/les-niouzz-en-traduction-gestuelle-5568>

Bijlagen

Bijlage 1: Evaluleerrooster voor spreektaken

EVALULEERROOSTER

Vaardigheid		SPREKEN 2 ^{de} graad D-finaliteit
Leerplandoel(en)		
Concrete opdracht	☐ Rol van de verzender? ☐ Rol van de ontvanger? ☐ Doel van de tekst? ☐ Communicatiekanaal?	
Hulpmiddelen ter beschikking		
Extra aangeboden ondersteuning		

A. Communicatiemodel:

Houdt de LL rekening met de aspecten van het **communicatiemodel**?

- **Zender**: welke rol neemt de LL als spreker op?¹
- **Ontvanger**: wie is de ontvanger? ¹
- **Doel**: wat is het doel van de verzender?
 Informeren? Een mening uiten?
 Een instructie geven? Overtuigen?
 Beleving van literaire teksten verwoorden?
- Afspraken voor **tekstgenre** en gebruikt **kanaal**²

← Beschreven in de opdracht

← Bewuste keuze van de LL

¹vb. : register, rijkheid van taal

²vb. : signaalwoorden, vormcorrectheid

B. Inhoud-Spreekdoel:

Is het spreekdoel bereikt? Welke info verwachten we?

- kwantitatief volledig (vb.: drie kenmerken)
- kwalitatief correct (vb.: vermiste persoon beschrijven)

← Beschreven in de opdracht

← Bewuste keuze van de LL

C. Zelfstandigheid:

Heeft de LL extra ondersteuning/sturing nodig?

- van de coachende LK

Maakt de leerling goed gebruik van de feedback/feed forward?

- van de coachende LK
- van medeleerlingen
- van de ontvanger(s)

	-	+	++	Differentieel (verdiepend) doel
	(0-1) 2-3-4	6-7	8-9-10	*
Versie 1	De opdracht is nog niet voldoende uitgevoerd.	De opdracht is eerder wel of voldoende uitgevoerd.	De opdracht is (zeer) goed uitgevoerd.	Één of meer tekstkenmerken en/of vereisten naar keuze liggen op een hoger niveau dan het basisniveau.
Versie 2	De opdracht is nog niet voldoende uitgevoerd.	De opdracht is eerder wel of voldoende uitgevoerd.	De opdracht is (zeer) goed uitgevoerd.	Één of meer tekstkenmerken en/of vereisten naar keuze liggen op een hoger niveau dan het basisniveau.
Versie 3	De opdracht is nog niet voldoende uitgevoerd.	De opdracht is eerder wel of voldoende uitgevoerd.	De opdracht is (zeer) goed uitgevoerd.	Één of meer tekstkenmerken en/of vereisten naar keuze liggen op een hoger niveau dan het basisniveau.

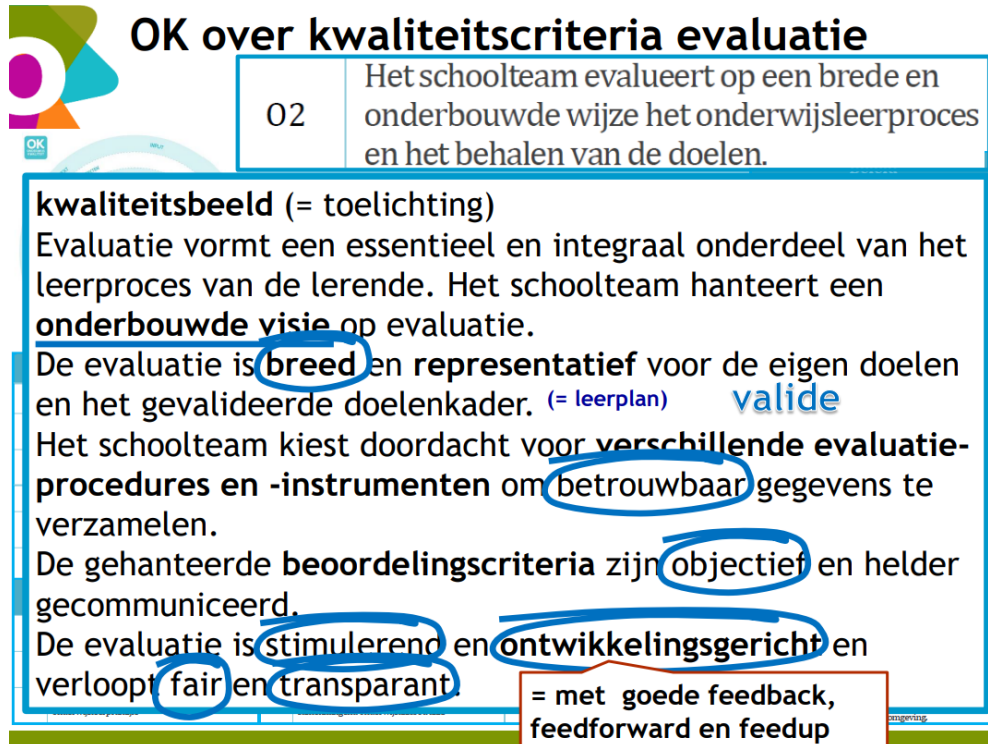
A	Je tekst beantwoordt nog niet voldoende aan het communicatiemodel.	Je tekst beantwoordt eerder wel of voldoende aan het communicatiemodel.	Je tekst beantwoordt (volledig) aan het <u>communicatiemodel</u> .	op een hoger niveau dan het basisniveau
	De gekozen woordenschat ondersteunt nog niet voldoende het communicatiemodel.	De gekozen woordenschat ondersteunt voldoende het communicatiemodel.	De gekozen woordenschat ondersteunt volledig het communicatiemodel.	
	De gekozen grammaticale structuren ondersteunen nog niet voldoende het communicatiemodel.	De gekozen grammaticale structuren ondersteunen voldoende het communicatiemodel.	De gekozen grammaticale structuren ondersteunen volledig het communicatiemodel.	
	De gekozen signaalwoorden ondersteunen nog niet voldoende het communicatiemodel.	De gekozen signaalwoorden ondersteunen voldoende het communicatiemodel.	De gekozen signaalwoorden ondersteunen volledig het communicatiemodel.	
	Het gebruik van visuele ondersteunende elementen ondersteunt nog niet voldoende het communicatiemodel.	Het gebruik van visuele ondersteunende elementen ondersteunt voldoende het communicatiemodel.	Het gebruik van visuele ondersteunende elementen ondersteunt volledig het communicatiemodel.	
	*Moderne Talen: Je gebruikt nog niet voldoende het inzicht in regels en kenmerken van het taalsysteem in functie van doelgerichte communicatie met aandacht voor adequaatheid, vormcorrectheid en vlotheid.	*Moderne Talen: Je gebruikt voldoende het inzicht in regels en kenmerken van het taalsysteem in functie van doelgerichte communicatie met aandacht voor adequaatheid, vormcorrectheid en vlotheid.	*Moderne Talen: Je gebruikt (heel) vlot het inzicht in regels en kenmerken van het taalsysteem in functie van doelgerichte communicatie met aandacht voor adequaatheid, vormcorrectheid en vlotheid.	
	*Basis en verdiepte basis: Je gebruikt nog niet voldoende het inzicht in kenniselementen voor doelgerichte communicatie met aandacht voor adequaatheid, vormcorrectheid en vlotheid.	*Basis en verdiepte basis: Je gebruikt voldoende het inzicht in kenniselementen voor doelgerichte communicatie met aandacht voor adequaatheid, vormcorrectheid en vlotheid.	*Basis en verdiepte basis: Je gebruikt (heel) vlot het inzicht in kenniselementen voor doelgerichte communicatie met aandacht voor adequaatheid, vormcorrectheid en vlotheid.	

B	De inhoud leidt nog niet voldoende tot het bereiken van het spreekdoel.	De inhoud leidt voldoende tot het bereiken van het spreekdoel.	De inhoud leidt tot het volledig bereiken van het <u>spreekdoel</u> .	op een hoger niveau dan het basisoniveau
	De tekst bevat nog niet voldoende inhoud om het spreekdoel te bereiken.	De tekst bevat voldoende inhoud om het spreekdoel te bereiken.	De tekst bevat alle inhoud om het spreekdoel te bereiken.	
	De tekst geeft nog niet de juiste informatie om het spreekdoel te bereiken.	De tekst bevat voldoende juiste informatie om het spreekdoel te bereiken.	De tekst bevat alle juiste informatie om het spreekdoel te bereiken.	
	De gekozen woordenschat leidt nog niet tot het voldoende begrijpen van je tekst.	De gekozen woordenschat leidt tot het voldoende begrijpen van je tekst.	De gekozen woordenschat leidt tot het vlot begrijpen van je tekst.	
	Het gebrek aan grammaticale correctheid leidt nog niet tot het voldoende begrijpen van je tekst.	De grammaticale correctheid leidt tot het voldoende begrijpen van je tekst.	De grammaticale correctheid leidt tot het vlot begrijpen van je tekst.	
	Het gebrek aan samenhang leidt tot het nog niet voldoende begrijpen van je tekst.	De samenhang (van je tekst) leidt tot het voldoende begrijpen van je tekst.	De samenhang (van je tekst) leidt tot het vlot begrijpen van je tekst.	
	Het spreekdoel wordt nog niet voldoende ondersteund door je ongepast, storend non-verbaal gedrag.	Het spreekdoel wordt soms ondersteund door gepast, niet storend non-verbaal gedrag.	Het spreekdoel wordt voldoende ondersteund door gepast, niet storend non-verbaal gedrag.	
	Je gebrekkige uitspraak, articulatie en intonatie leiden tot het nog niet voldoende begrijpen van je tekst.	Je uitspraak, articulatie en intonatie leiden tot het voldoende begrijpen van je tekst.	Je uitspraak, articulatie en intonatie leiden tot het vlot begrijpen van je tekst.	
	Je spreektempo (met inbegrip van pauzes en herstelacties) leidt tot het nog niet voldoende begrijpen van je tekst.	Je spreektempo (met inbegrip van pauzes en herstelacties) leidt tot het voldoende begrijpen van je tekst.	Je spreektempo (met inbegrip van pauzes en herstelacties) leidt tot het vlot begrijpen van je tekst.	
	C Je hebt bij de uitvoering van de opdracht te veel ondersteuning nodig.	C Je voert de opdracht met beperkte ondersteuning uit.	C Je voert de opdracht <u>zelfstandig</u> uit.	op een hoger niveau dan het basisoniveau
	Je hebt nog te veel ondersteuning nodig bij het respecteren van het communicatiemodel. (zie A)	Je hebt beperkte ondersteuning nodig bij het respecteren van het communicatiemodel. (zie A)	Je respecteert zelfstandig het communicatiemodel.	
	Je hebt nog te veel ondersteuning nodig bij de opvolging van inhoudelijke vereisten. (zie B)	Je hebt beperkte ondersteuning nodig bij de opvolging van inhoudelijke vereisten. (zie B)	Je volgt zelfstandig de inhoudelijke vereisten op.	
	Je hebt nog te veel ondersteuning nodig bij het bepalen van het spreekdoel.	Na aansturing door je LK bepaal je zelfstandig het spreekdoel.	Je bepaalt zelfstandig het spreekdoel.	
	Je hebt nog te veel ondersteuning nodig bij het inzetten van je voorkennis.	Na aansturing door je LK zet je zelfstandig je voorkennis in.	Je zet zelfstandig je voorkennis in.	
	Je hebt nog te veel ondersteuning nodig bij de herkenning van talige middelen om de mate van objectiviteit of subjectiviteit uit te drukken.	Na aansturing herken je zelfstandig talige middelen om de mate van objectiviteit of subjectiviteit uit te drukken.	Je herkent zelfstandig talige middelen om de mate van objectiviteit of subjectiviteit uit te drukken.	
	Je moet nog voor alle aspecten gewezen worden op hulpmiddelen die je kan inzetten indien nodig.	Je hebt genoeg aan een eenmalige herinnering aan hulpmiddelen die je indien nodig kan inzetten.	Je maakt op eigen initiatief gebruik van hulpmiddelen indien nodig.	
	*Moderne Talen: Je hebt nog te veel ondersteuning nodig bij het	*Moderne Talen: Na aansturing door je LK herstel je zelfstandig je falende communicatie.	*Moderne Talen: Je herstelt zelfstandig je falende communicatie.	

	herstel van je falende communicatie.			
	*Moderne Talen: Je hebt nog te veel ondersteuning nodig bij de analyse van de tekststructuur om de doeltreffendheid van de communicatie (nog) te verhogen.	*Moderne Talen: Na aansturing door je LK analyseer je zelfstandig de tekststructuur om de doeltreffendheid van de communicatie (nog) te verhogen.	*Moderne Talen: Je analyseert zelfstandig de tekststructuur om de doeltreffendheid van de communicatie (nog) te verhogen.	
	Je maakt voor versie 2 nog niet voldoende gebruik van de tips van de LK, je medeLL. of andere ontvanger(s).	Je maakt voor versie 2 voldoende gebruik van de tips van de LK, je medeLL. of andere ontvanger(s).	Je volgt voor versie 2 de tips van de LK, je medeLL. of andere ontvanger(s).	
	Je maakt voor versie 3 nog niet voldoende gebruik van de tips van de LK, je medeLL. of andere ontvanger(s).	Je maakt voor versie 3 voldoende gebruik van de tips van de LK, je medeLL. of andere ontvanger(s).	Je volgt voor versie 3 de tips van de LK, je medeLL. of andere ontvanger(s).	

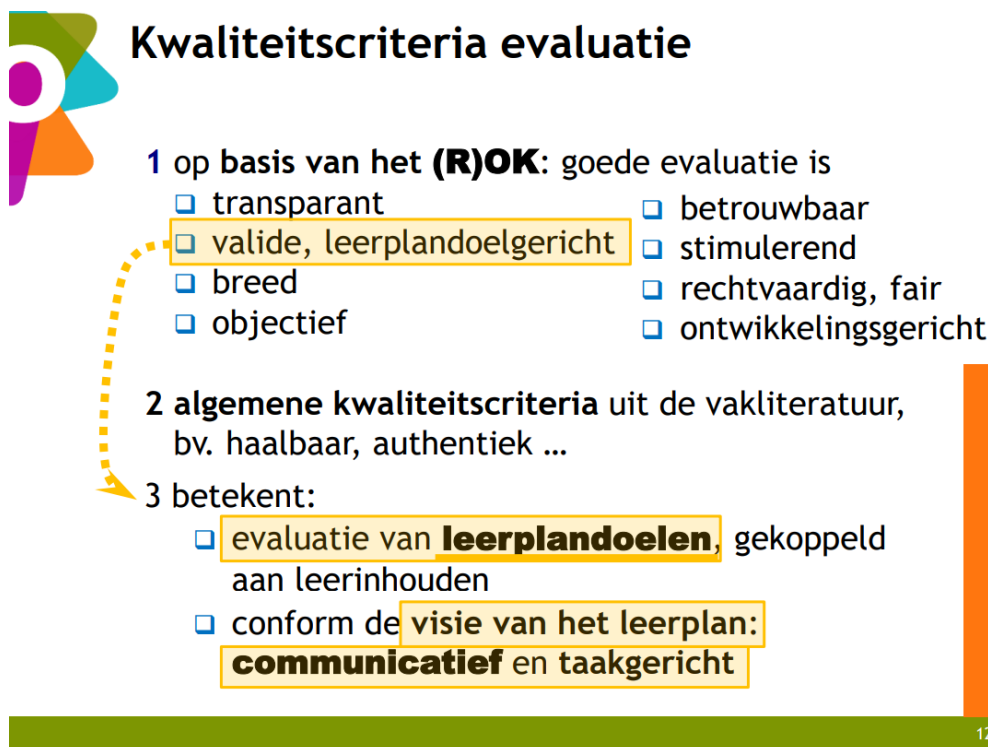
BIJLAGE 2: slide 9 en 12 uit de inspiratiesessie van KOV voor evaluatie MVT

OK over kwaliteitscriteria evaluatie

02 Het schoolteam evalueert op een brede en onderbouwde wijze het onderwijsleerproces en het behalen van de doelen.

kwaliteitsbeeld (= toelichting)
 Evaluatie vormt een essentieel en integraal onderdeel van het leerproces van de lerende. Het schoolteam hanteert een **onderbouwde visie** op evaluatie.
 De evaluatie is **breed** en **representatief** voor de eigen doelen en het gevalideerde doelenkader. (= leerplan) **valide**
 Het schoolteam kiest doordacht voor **verschillende evaluatie-procedures en -instrumenten** om **betrouwbaar** gegevens te verzamelen.
 De gehanteerde **beoordelingscriteria** zijn **objectief** en helder gecommuniceerd.
 De evaluatie is **stimulerend** en **ontwikkelingsgericht** en verloopt **fair** en **transparant**.
 = met goede feedback, feedforward en feedup

Kwaliteitscriteria evaluatie

1 op basis van het **(R)OK**: goede evaluatie is

- transparant
- valide, leerplandoelgericht
- breed
- objectief
- betrouwbaar
- stimulerend
- rechtvaardig, fair
- ontwikkelingsgericht

2 **algemene kwaliteitscriteria** uit de vakliteratuur, bv. haalbaar, authentiek ...

3 betekent:

- evaluatie van **leerplandoelen**, gekoppeld aan leerinhouden
- conform de **visie van het leerplan: communicatief en taakgericht**

12

Bijlage 3 : leerlingenenquête van de maand februari

Evaluatie van spreekopdrachten Frans

Via deze enquête wil ik als leerkracht inzicht verkrijgen in de manier waarop jij als leerling de evaluatie ervaart tijdens spreekopdrachten voor het vak Frans.

Vul deze korte vragenlijst in. (je antwoorden zijn anoniem).

Hartelijk dank voor je deelname.

Hoe tevreden ben je over de huidige manier van evalueren bij spreekopdrachten voor het vak Frans? *

1
2
3
4
5

Niet erg tevreden

Zeer tevreden

Wat vond je positief aan de manier van evalueren? *

Korte antwoordtekst

Wat vond je negatief aan de manier van evalueren?

Korte antwoordtekst

Hoe tevreden ben je over de feedback ontvangen na evaluatie? *

1 = Zeer ontevreden 5 = Zeer tevreden

1
2
3
4
5

feedback

Leg uit waarom je eerder wel of niet tevreden bent over de feedback. *

Korte antwoordtekst

Bijlage 4: spreekopdracht 3

	NQF 4 – Test Trajet 3 résumer une vidéo informative	
	Nom :	N° :
	Prof :	
	Date : le ...	Classe : IV.

Résumer une vidéo informative

- Tu regardes une vidéo et tu racontes à ta prof de français de quoi il s'agit.
- Respecte le modèle de communication.
- Utilise les stratégies apprises pour mieux comprendre un texte informatif.
- Fais un petit schéma avec au maximum 15 mots-clés (pas de phrases !).
- Raconte le contenu de la vidéo choisie à ta prof de français.
- Explique aussi pourquoi tu as choisi cette vidéo.

<https://auvio.rtf.be/emission/les-niouzz-15>

Choisis uné de ces 4 vidéos : les niouzz

L'émission de mardi 17 janvier

L'émission de jeudi 19 janvier

L'émission de mardi 31 janvier

L'émission de mardi 7 février

Vidéo choisie :

Schéma :

Grille d'évaluation :

	-	+	+ +	Differentieel (verdiepend) doel
	(0 – 1) 2 – 3 – 4	6 – 7	8 – 9 – 10	*
Versie 1	De opdracht is nog niet voldoende uitgevoerd.	De opdracht is eerder wel of voldoende uitgevoerd.	De opdracht is (zeer) goed uitgevoerd.	Één of meer tekstenmerken en/of vereisten naar keuze liggen op een hoger niveau dan het basisniveau.
Versie 2	De opdracht is nog niet voldoende uitgevoerd.	De opdracht is eerder wel of voldoende uitgevoerd.	De opdracht is (zeer) goed uitgevoerd.	Één of meer tekstenmerken en/of vereisten naar keuze liggen op een hoger niveau dan het basisniveau.

A	Je tekst beantwoordt nog niet voldoende aan het communicatiemodel.	Je tekst beantwoordt eerder wel of voldoende aan het communicatiemodel.	Je tekst beantwoordt (volledig) aan het <u>communicatiemodel</u>.	op een hoger niveau dan het basisniveau
	De gekozen woordenschat ondersteunt nog niet voldoende het communicatiemodel.	De gekozen woordenschat ondersteunt voldoende het communicatiemodel.	De gekozen woordenschat ondersteunt volledig het communicatiemodel.	
	De gekozen grammaticale structuren ondersteunen nog niet voldoende het communicatiemodel.	De gekozen grammaticale structuren ondersteunen voldoende het communicatiemodel.	De gekozen grammaticale structuren ondersteunen volledig het communicatiemodel.	
B	De inhoud leidt nog niet voldoende tot het bereiken van het spreekdoel.	De inhoud leidt voldoende tot het bereiken van het spreekdoel.	De <u>inhoud</u> leidt tot het volledig bereiken van het <u>spreekdoel</u>.	op een hoger niveau dan het basisniveau
	De tekst bevat nog niet voldoende inhoud om het spreekdoel te bereiken.	De tekst bevat voldoende inhoud om het spreekdoel te bereiken.	De tekst bevat alle inhoud om het spreekdoel te bereiken.	
	De tekst geeft nog niet de juiste informatie om het spreekdoel te bereiken.	De tekst bevat voldoende juiste informatie om het spreekdoel te bereiken.	De tekst bevat alle juiste informatie om het spreekdoel te bereiken.	
	De gekozen woordenschat leidt nog niet tot het voldoende begrijpen van je tekst.	De gekozen woordenschat leidt tot het voldoende begrijpen van je tekst.	De gekozen woordenschat leidt tot het vlot begrijpen van je tekst.	
	Het gebrek aan grammaticale correctheid leidt nog niet tot het voldoende begrijpen van je tekst.	De grammaticale correctheid leidt tot het voldoende begrijpen van je tekst.	De grammaticale correctheid leidt tot het vlot begrijpen van je tekst.	
	Het spreekdoel wordt nog niet voldoende ondersteund door je ongepast, storend non-verbaal gedrag.	Het spreekdoel wordt soms ondersteund door gepast, niet storend non-verbaal gedrag.	Het spreekdoel wordt voldoende ondersteund door gepast, niet storend non-verbaal gedrag.	
	Je gebrekkige uitspraak, articulatie en intonatie leiden tot het nog niet voldoende begrijpen van je tekst.	Je uitspraak, articulatie en intonatie leiden het voldoende begrijpen van je tekst.	Je uitspraak, articulatie en intonatie leiden tot het vlot begrijpen van je tekst.	
C	Je hebt bij de uitvoering van de opdracht te veel ondersteuning nodig.	Je voert de opdracht met beperkte ondersteuning uit.	Je voert de opdracht <u>zelfstandig</u> uit.	op een hoger niveau dan het basisniveau
	Je hebt nog te veel ondersteuning nodig bij het respecteren van het communicatiemodel. (zie A)	Je hebt beperkte ondersteuning nodig bij het respecteren van het communicatiemodel. (zie A)	Je respecteert zelfstandig het communicatiemodel.	
	Je hebt nog te veel ondersteuning nodig bij de opvolging van inhoudelijke vereisten. (zie B)	Je hebt beperkte ondersteuning nodig bij de opvolging van inhoudelijke vereisten. (zie B)	Je volgt zelfstandig de inhoudelijke vereisten op.	

BIJLAGE 5 : spreekopdracht 4

NOM :

Classe :

DATE :

AVIS DE RECHERCHE: EXPRESSION ORALE

/10

SITUATION : Tu vas au bureau de police de Hasselt pour signaler que ton meilleur ami a disparu. Tu donnes une description complète à l'aide d'une photo.

	-	+	++	FEEDBACK
	(0 - 1) 2 - 3 - 4	6 - 7	8 - 9 - 10	
	De opdracht is nog niet voldoende uitgevoerd.	De opdracht is eerder wel of voldoende uitgevoerd.	De opdracht is (zeer) goed uitgevoerd.	
	A	Je tekst beantwoordt nog niet voldoende aan het communicatiemodel.	Je tekst beantwoordt eerder wel of voldoende aan het communicatiemodel.	Je tekst beantwoordt (volledig) aan het <u>communicatiemodel</u>.
		De gekozen woordenschat ondersteunt nog niet voldoende het communicatiemodel.	De gekozen woordenschat ondersteunt voldoende het communicatiemodel.	De gekozen woordenschat ondersteunt volledig het communicatiemodel.
		Het gebruik van visuele ondersteunende elementen ondersteunt nog niet voldoende het communicatiemodel.	Het gebruik van visuele ondersteunende elementen ondersteunt voldoende het communicatiemodel.	Het gebruik van visuele ondersteunende elementen ondersteunt volledig het communicatiemodel.
	B	De inhoud leidt nog niet voldoende tot het bereiken van het gespreksdoel.	De inhoud leidt voldoende tot het bereiken van het gespreksdoel.	De <u>inhoud</u> leidt tot het volledig bereiken van het <u>gespreksdoel</u>.
		Het gebrek aan grammaticale correctheid leidt nog niet tot het voldoende begrijpen van je tekst.	De grammaticale correctheid leidt tot het voldoende begrijpen van je tekst.	De grammaticale correctheid leidt tot het vlot begrijpen van je tekst.
		De tekst bevat nog niet voldoende inhoud om het gespreksdoel te bereiken.	De tekst bevat voldoende inhoud om het gespreksdoel te bereiken.	De tekst bevat alle inhoud om het gespreksdoel te bereiken.
		Je gebrekkige uitspraak, articulatie en intonatie leiden tot het nog niet voldoende begrijpen van je tekst.	Je uitspraak, articulatie en intonatie leiden tot het voldoende begrijpen van je tekst.	Je uitspraak, articulatie en intonatie leiden tot het vlot begrijpen van je tekst.

BIJLAGE 6: spreekopdracht 5

	EO : présenter une idée écologique		
	Nom :	N° :	
	Nom :	N° :	
Résultat : /20	Prof : Mme Bex	Date:	Classe: IV

SITUATION : Nous cherchons des idées créatives pour diminuer notre impact négatif sur l'environnement. Présente une idée originale en classe et argumente du point de vue scientifique et social. Emporte au moins un objet pour démontrer et expliquer ton idée.

	-	+	++	FEEDBACK
	(0 – 2) 4 – 8	12-14	16-20	
	De opdracht is nog niet voldoende uitgevoerd.	De opdracht is eerder wel of voldoende uitgevoerd.	De opdracht is (zeer) goed uitgevoerd.	
A	Je tekst beantwoordt nog niet voldoende aan het communicatiemodel.	Je tekst beantwoordt eerder wel of voldoende aan het communicatiemodel.	Je tekst beantwoordt (volledig) aan het <u>communicatiemodel</u>.	
	De gekozen woordenschat ondersteunt nog niet voldoende het communicatiemodel.	De gekozen woordenschat ondersteunt voldoende het communicatiemodel.	De gekozen woordenschat ondersteunt volledig het communicatiemodel.	
	De gekozen signaalwoorden ondersteunen nog niet voldoende het communicatiemodel.	De gekozen signaalwoorden ondersteunen voldoende het communicatiemodel.	De gekozen signaalwoorden ondersteunen volledig het communicatiemodel.	
B	De inhoud leidt nog niet voldoende tot het bereiken van het gespreksdoel.	De inhoud leidt voldoende tot het bereiken van het gespreksdoel.	De <u>inhoud</u> leidt tot het volledig bereiken van het <u>gespreksdoel</u>.	
	Het gebrek aan grammaticale correctheid leidt nog niet tot het voldoende begrijpen van je tekst.	De grammaticale correctheid leidt tot het voldoende begrijpen van je tekst.	De grammaticale correctheid leidt tot het vlot begrijpen van je tekst.	
	De tekst bevat nog niet voldoende creatieve inhoud om het spreekdoel te bereiken.	De tekst bevat voldoende creatieve inhoud om het spreekdoel te bereiken.	De tekst bevat alle creatieve inhoud om het spreekdoel te bereiken.	
	Het gebrek aan samenhang leidt tot het nog niet voldoende begrijpen van je tekst.	De samenhang (van je tekst) leidt tot het voldoende begrijpen van je tekst.	De samenhang (van je tekst) leidt tot het vlot begrijpen van je tekst.	
	Je gebrekkige uitspraak en articulatie leiden tot het nog niet voldoende begrijpen van je tekst.	Je uitspraak en articulatie leiden tot het voldoende begrijpen van je tekst.	Je uitspraak en articulatie leiden tot het vlot begrijpen van je tekst.	
	Je spreektempo (met inbegrip van pauzes en herstelacties) leidt tot het nog niet voldoende begrijpen van je tekst.	Je spreektempo (met inbegrip van pauzes en herstelacties) leidt tot het voldoende begrijpen van je tekst.	Je spreektempo (met inbegrip van pauzes en herstelacties) leidt tot het vlot begrijpen van je tekst.	
C	Je hebt bij de uitvoering van de opdracht te veel ondersteuning nodig.	Je voert de opdracht met beperkte ondersteuning uit.	Je voert de opdracht <u>zelfstandig</u> uit.	

	Je hebt nog te veel ondersteuning nodig bij de opvolging van inhoudelijke en communicatieve vereisten. (zie B)	Je hebt beperkte ondersteuning nodig bij de opvolging van inhoudelijke en communicatieve vereisten. (zie B)	Je volgt zelfstandig de inhoudelijke en communicatieve vereisten op.	
---	--	---	--	--

ZELFEVALUATIE

Waarover ben je tevreden:

- 1. _____
- 2. _____
- 3. _____

Wat neem je mee als verbeterpunt voor jezelf ter voorbereiding van het mondeling examen:

FEEDBACK LEERKRACHT

Bijlage 7: de leerkrachtenbevraging

Onderzoek naar evaluatiemethodieken (leerkrachten VJC)

spreekvaardigheid evalueren

Ben je als leerkracht reeds aan de slag gegaan met de nieuwe evaluatieroosters voor MVT aangereikt via KOV? *

- ja
- nee

Met welk(e) evaluatierooster(s) heb je dit schooljaar het meest gewerkt voor het evalueren van vaardigheden?

- het evaluleerrooster (nieuwe methodiek KOV)
- het conjunctieve rooster (nieuwe methodiek KOV)
- de rubric of one (nieuwe methodiek KOV)
- het groeirooster (nieuwe methodiek KOV)
- Anders...

Welk evaluatiemethode zet je momenteel in voor het evalueren van spreekvaardigheid? Beschrijf kort welke criteria je hierbij beoordeelt.

Tekst lang antwoord

Wat vind je **positief** aan deze evaluatiemethode voor spreekvaardigheid? Benoem hierbij de voordelen voor jezelf en voor je leerlingen. (denk hierbij aan de kwaliteitscriteria: inhoudsvaliditeit, begripsvaliditeit, authenticiteit, betrouwbaarheid, transparantie en hanteerbaarheid)

Tekst lang antwoord

Wat vind je **negatief** aan deze evaluatiemethode voor spreekvaardigheid? Benoem hierbij de nadelen voor jezelf en voor je leerlingen. (denk hierbij aan de kwaliteitscriteria: inhoudsvaliditeit, begripsvaliditeit, authenticiteit, betrouwbaarheid, transparantie en hanteerbaarheid)

Tekst lang antwoord

Op welke manier geef je feedback aan je leerlingen na afloop van een spreekopdracht?

- ik formuleer per evaluatiecriteria een persoonlijke feedback voor de leerling
- ik werk met standaard evaluatiecriteria waarbij de leerling meteen informatie krijgt over het al dan niet be...
- ik formuleer enkel de belangrijkste opmerkingen, zowel negatief als positief
- ik koppel meteen mondeling terug aan de leerling
- Anders...

Bijlage 8: leerlingenbevraging van de maand mei

Jouw feedback over de spreekopdrachten met het nieuwe EvaluleERrooster (= nieuwe evaluatiemethode)

(les Niouzz + décrire une personne disparue + l'écologie)

Welke spreekopdracht vond je het leukste? *

- les niouzz: navertellen van een nieuwsuitzending
- avis de recherche: een vermiste persoon beschrijven
- écologie: een creatief, ecologisch idee presenteren

Leg uit waarom je deze spreekopdracht het leukste vond. *

Tekst lang antwoord

Hoe tevreden ben je over de nieuwe manier van evalueren voor spreekvaardigheid? *

	1	2	3	4	5	
Erg ontevreden	☐	☐	☐	☐	☐	Zeer tevreden

Wat vond je positief aan deze manier van evalueren? *

Tekst lang antwoord

Wat vond je negatief aan deze manier van evalueren? *

Tekst lang antwoord

Hoe tevreden ben je over de feedback ontvangen na de evaluatie? *

	1	2	3	4	5	
Erg ontevreden	☐	☐	☐	☐	☐	Zeer tevreden

Les uit waarom je eerder wel of niet tevreden bent over de ontvangen feedback. *

Tekst lang antwoord
